

**SEMINARI: NEUROCIURURGIA FUNCIONAL I ESTEREOTÀXICA.
DOLOR, EPILEPSIA, DISQUINSIES I PSICOCIRURGIA.
NEURONAVEGACIÓ. CIRURGIA GUIADA PER LA IMATGE**

34484 Patologia del sistema nerviós

Neurocirurgia

*Prof. Vicente Vanaclocha
Prof. Pedro Roldan
Prof. Guillermo García-March
Prof. José María Gallego
Prof. Ricardo Prat
Prof. Francisco Verdú
vivava@uv.es
pedro.rolدان@uv.es*

Matèries a estudiar

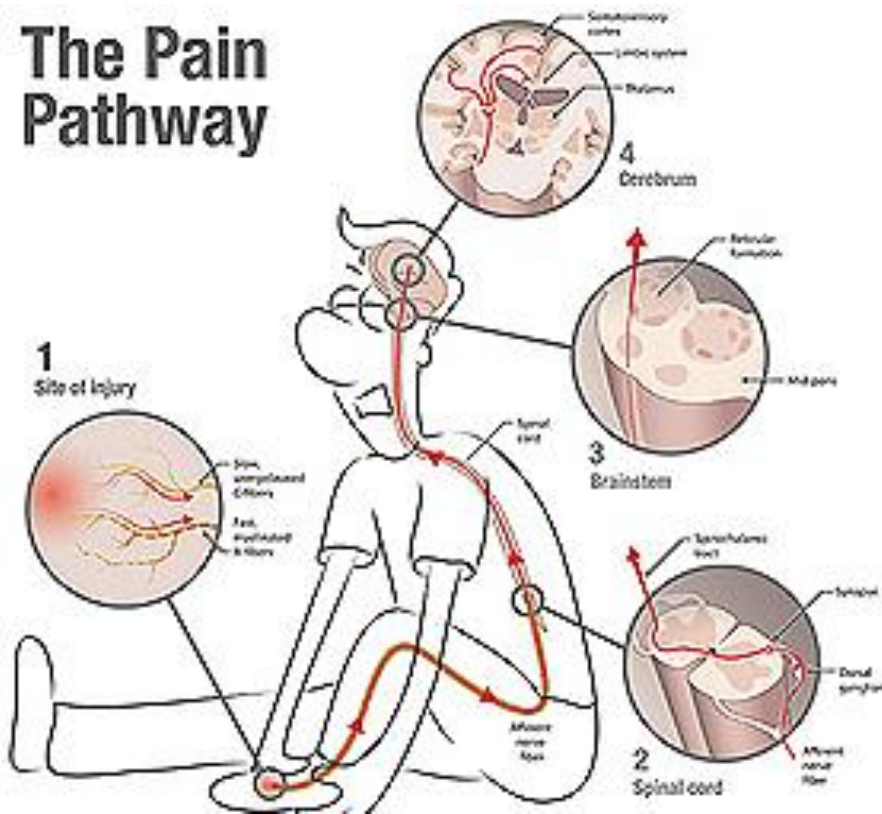
- Neurocirurgia funcional: concepte
- Tractament dolor crònic rebel
 - Neuràlgia del trigemin
- Tractament neuroquirúrgic de l'epilèpsia rebel a tractament farmacològic
- Tractament neuroquirúrgic dels trastorns del moviment
 - Malaltia de Parkinson, discinèsies, espasticitat
- Psicocirurgia
- Estereotàxia
- Neuronavegació
- Cirurgia guiada per la imatge
- Robots en Neurocirurgia
- Pròtesis neurals

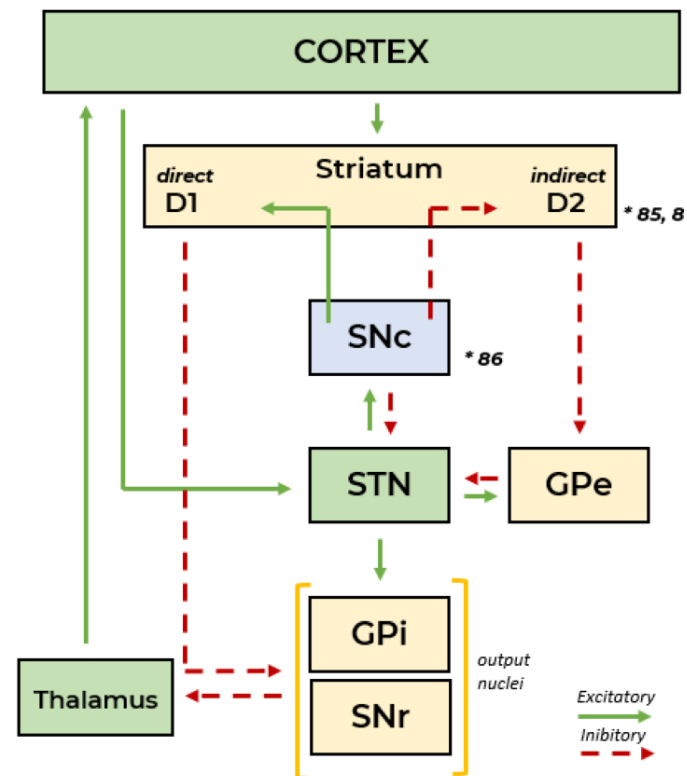
Neurocirurgia funcional

- **Interrupció anatòmica o funcional de circuits neuronals** del sistema nerviós central, perifèric o autonòmic **per a obtenir un benefici clínic**

The Pain Pathway

Circuits transmissió del dolor

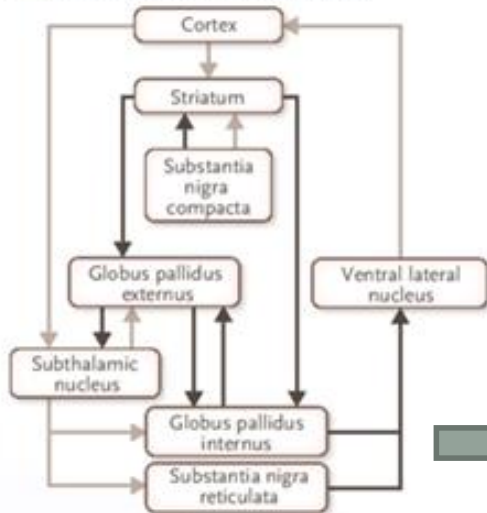

Circuits per modular l'activitat motora

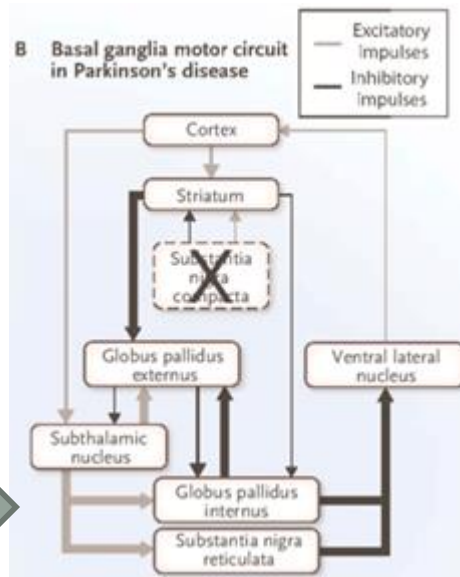
Neurocirurgia funcional: bloqueig del circuit motor extrapiramidal

A Normal basal ganglia motor circuit

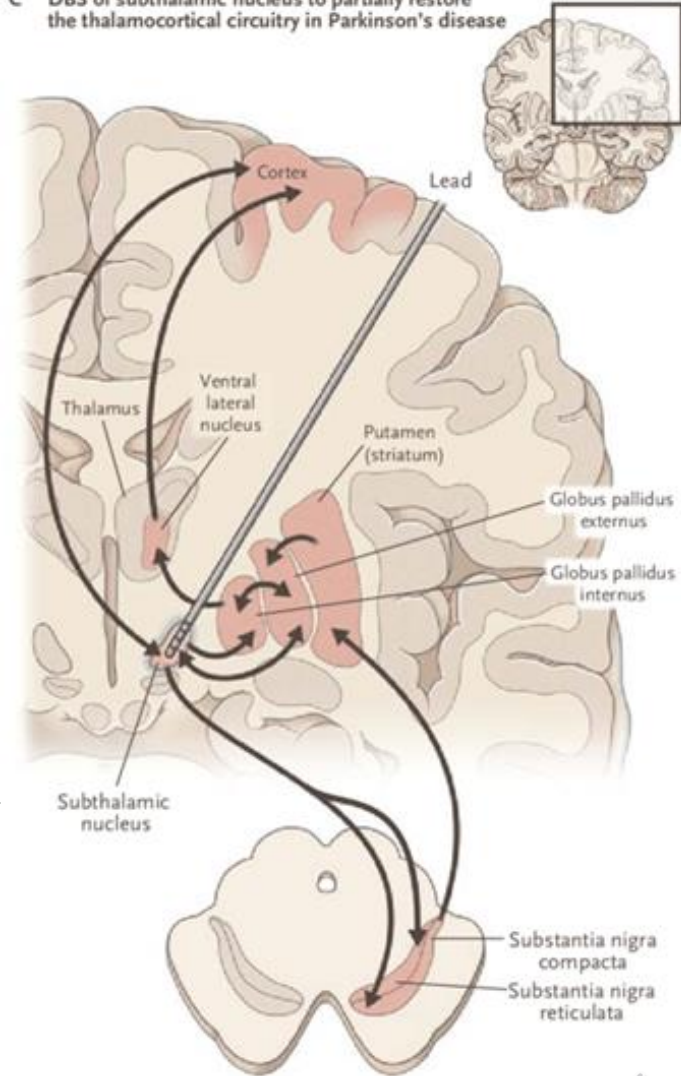
Normal

B Basal ganglia motor circuit in Parkinson's disease

Malaltia de Parkinson

C DBS of subthalamic nucleus to partially restore the thalamocortical circuitry in Parkinson's disease

Tècniques de la neurocirurgia funcional

• Ablació

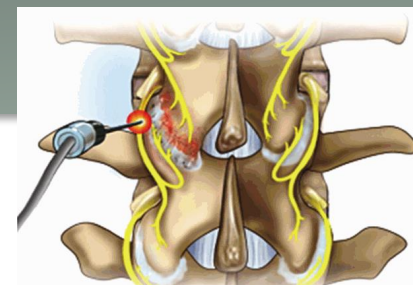
- Lesions quirúrgiques definitives
- Efectes terapèutics i efectes secundaris definitius i irreversibles

• Neuromodulació

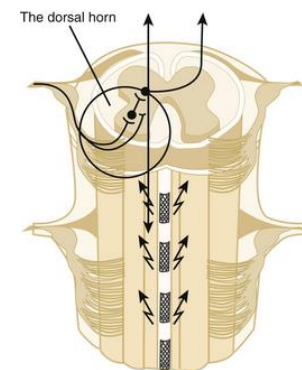
- Acció mitjançant estimulació elèctrica
- Efecte
 - Graduable modificant intensitat i voltatge
 - Reversible en suspendre l'estimulació

• Administració de fàrmacs

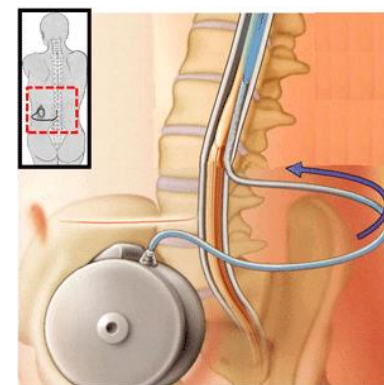
- Efectes graduables i reversibles en suspendre l'administració del fàrmac
- Requereix recàrrega periòdica del fàrmac a administrar (habitualment cada 3 mesos)
 - Risc d'infecció

Ablació

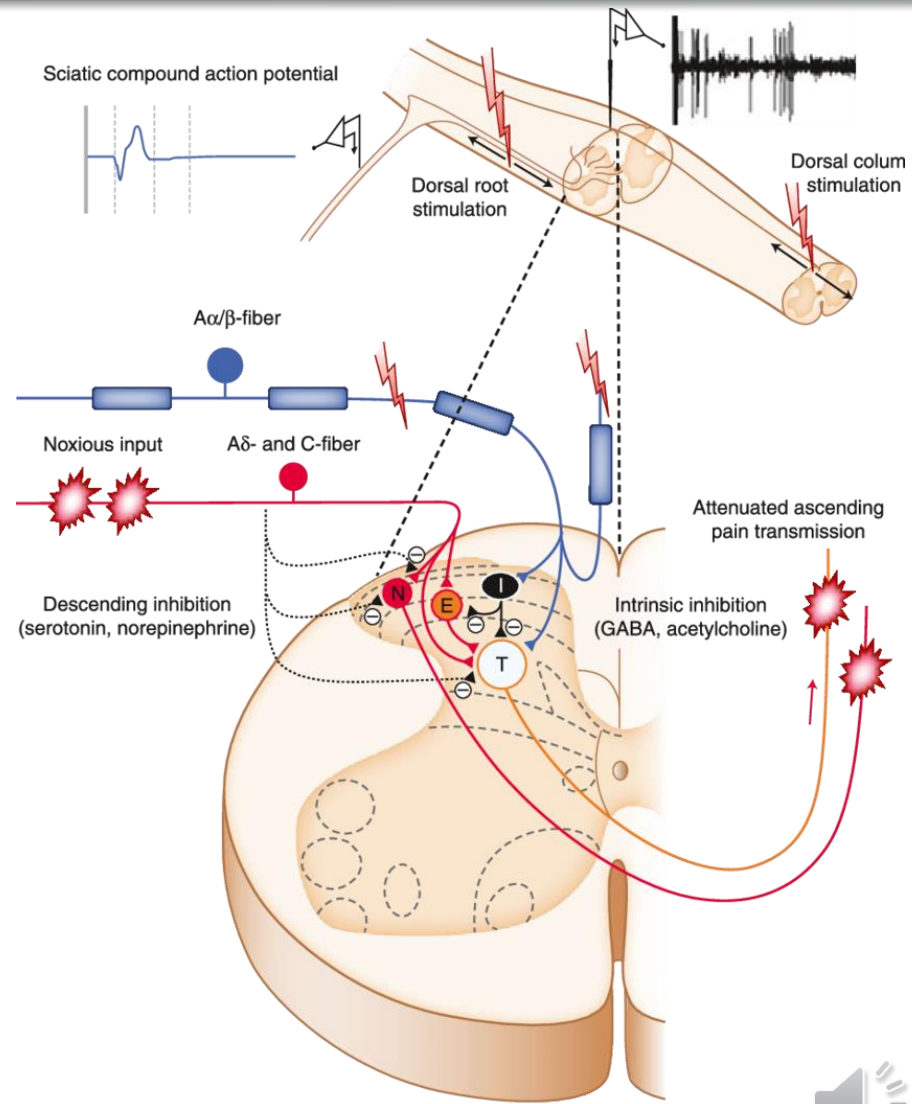
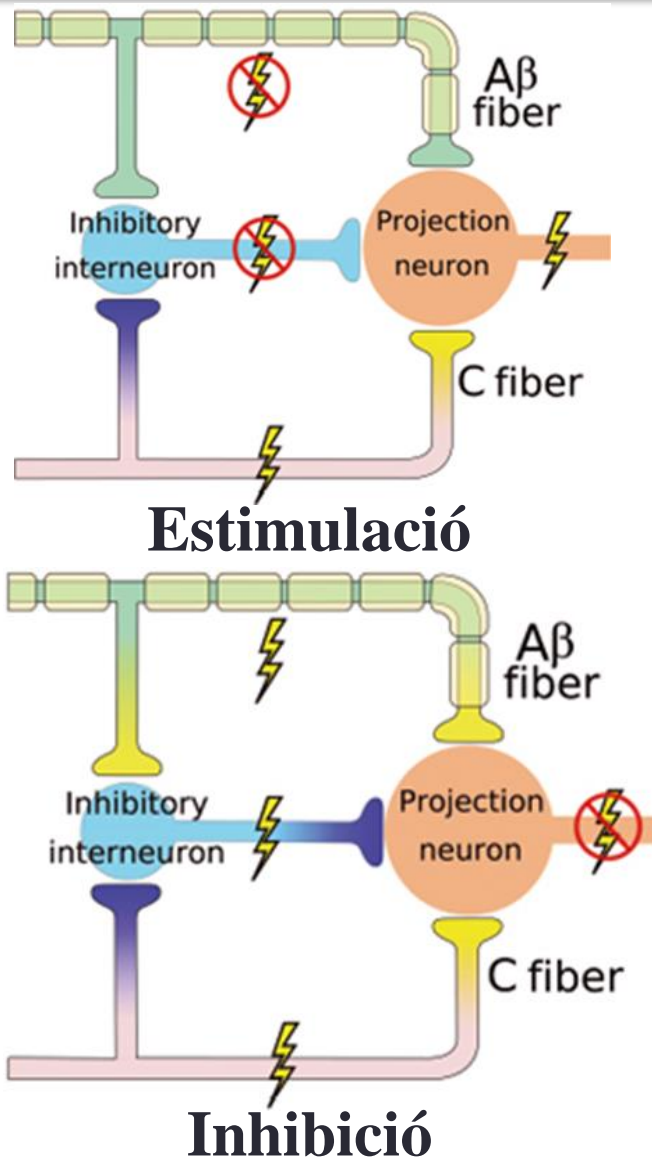

Neuroestimulació

Administració de fàrmacs

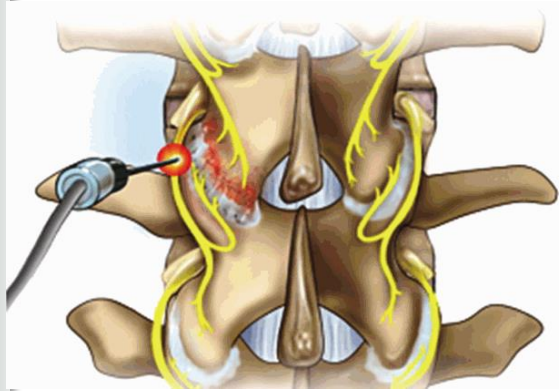
Efectes de la neuroestimulació

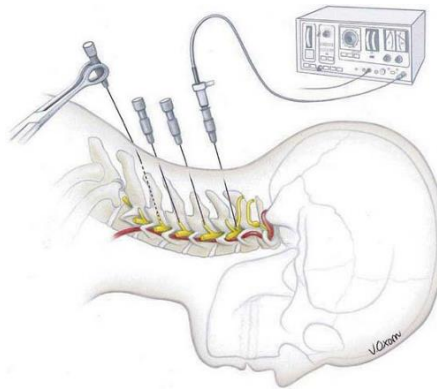
Bloqueig de la transmissió del dolor

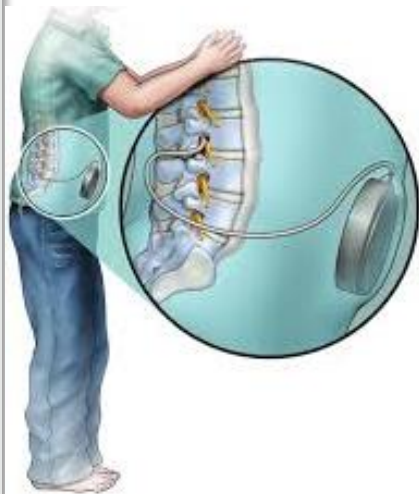
Tècniques de la neurocirurgia funcional

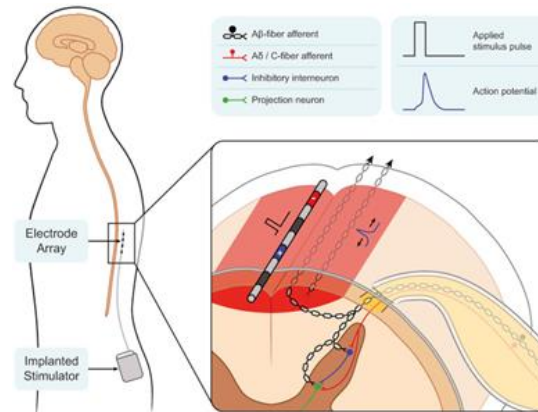
Ablació mitjançant radiofreqüència

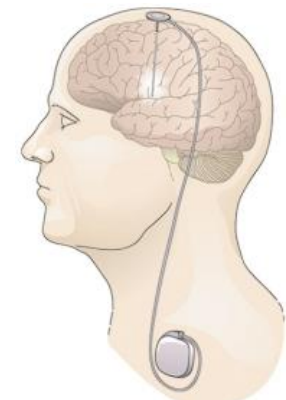
Ablació quirúrgica

Administració intratecal fàrmacs

Estimulació cordons medul·lars posteriors

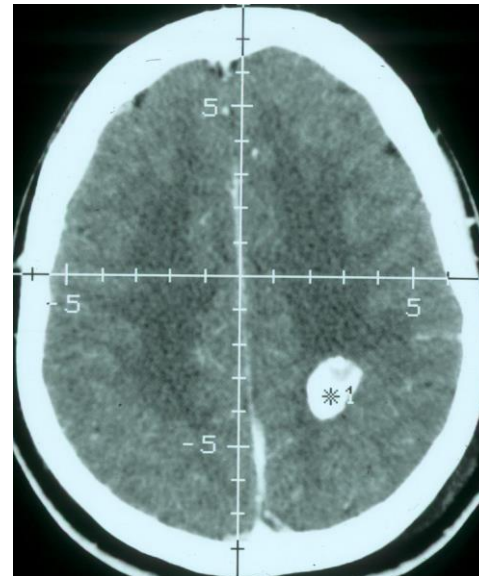
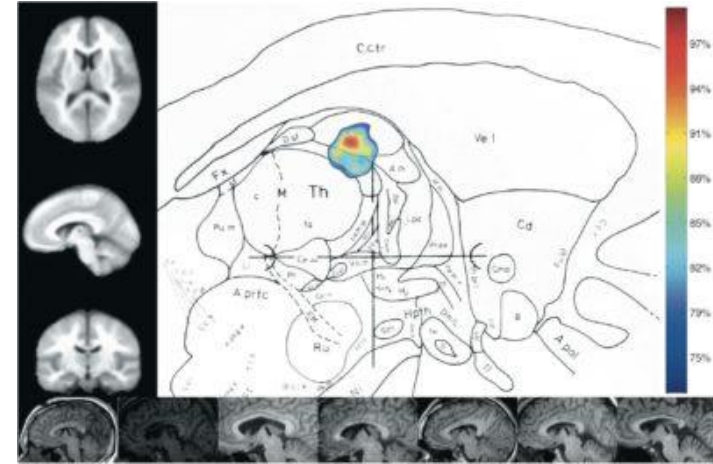

Estimulació cerebral profunda

Localització de punts diana

- Els punts concrets d'actuació es localitzen mitjançant **estereotàxia**
 - Integra referències anatòmiques i de neuroimatatge per a **localitzar les dianes**

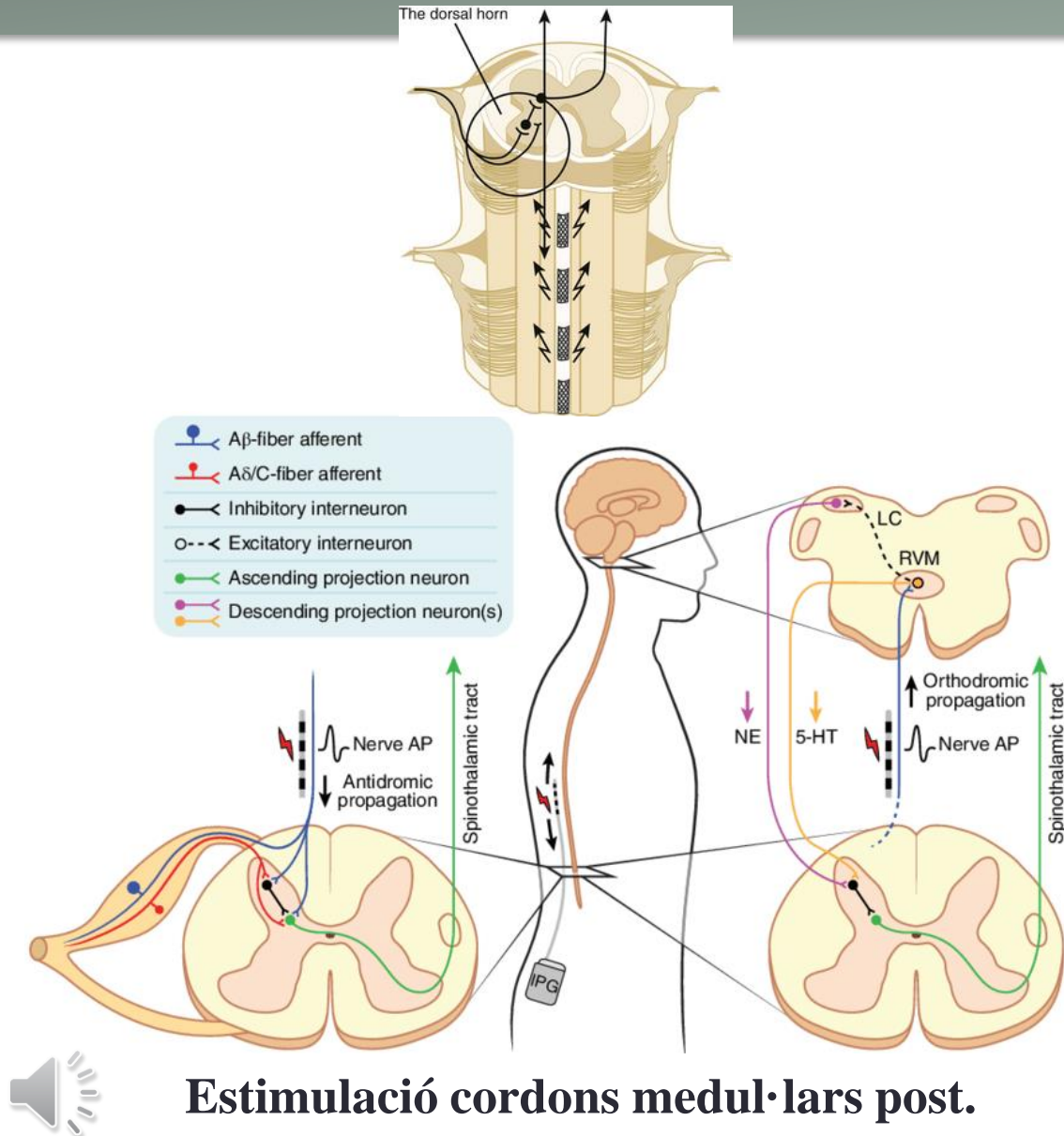
Càlcul coordenades

Utilització coordenades en quiròfan

Cirurgia del dolor: neuromodulació

- S'inhibeix el funcionament d'algunes neurones/circuits mitjançant corrent elèctric
- És dosi dependent = permet graduar els efectes
- És **reversible** ⇒ cada vegada ↑ utilitzada, desplaça les tècniques ablatives

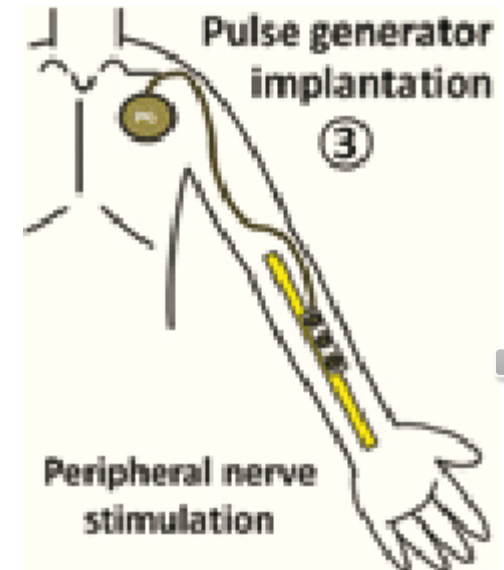

Neuromodulació del dolor: opcions

- **TENS** (Transcutaneous Electrical Nerve Stimulation)
 - A través de la pell s'estimulen les fibres gruixudes mielíniques, i s'aconsegueix un efecte analgèsic
- **Estimulació dels nervis perifèrics**
- Estimulació dels cordons medulars posteriors
- Estimulació cerebral profunda
- Estimulació de l'escorça motora

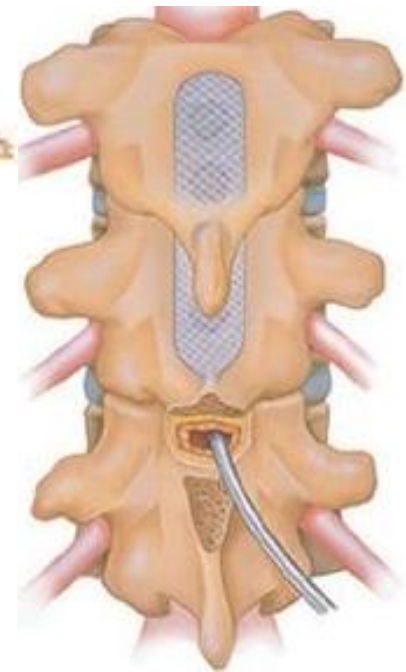
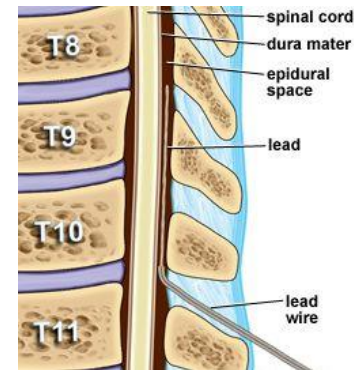
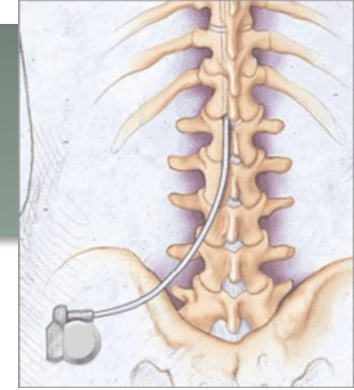
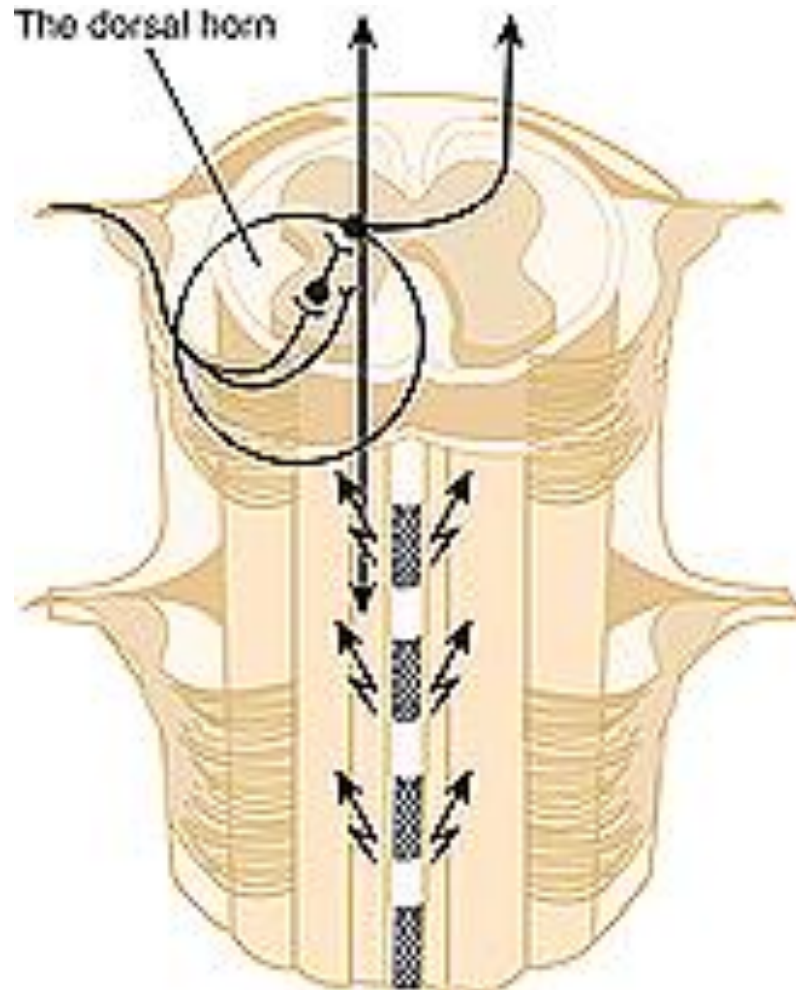
TENS

Estimulació dels nervis perifèrics

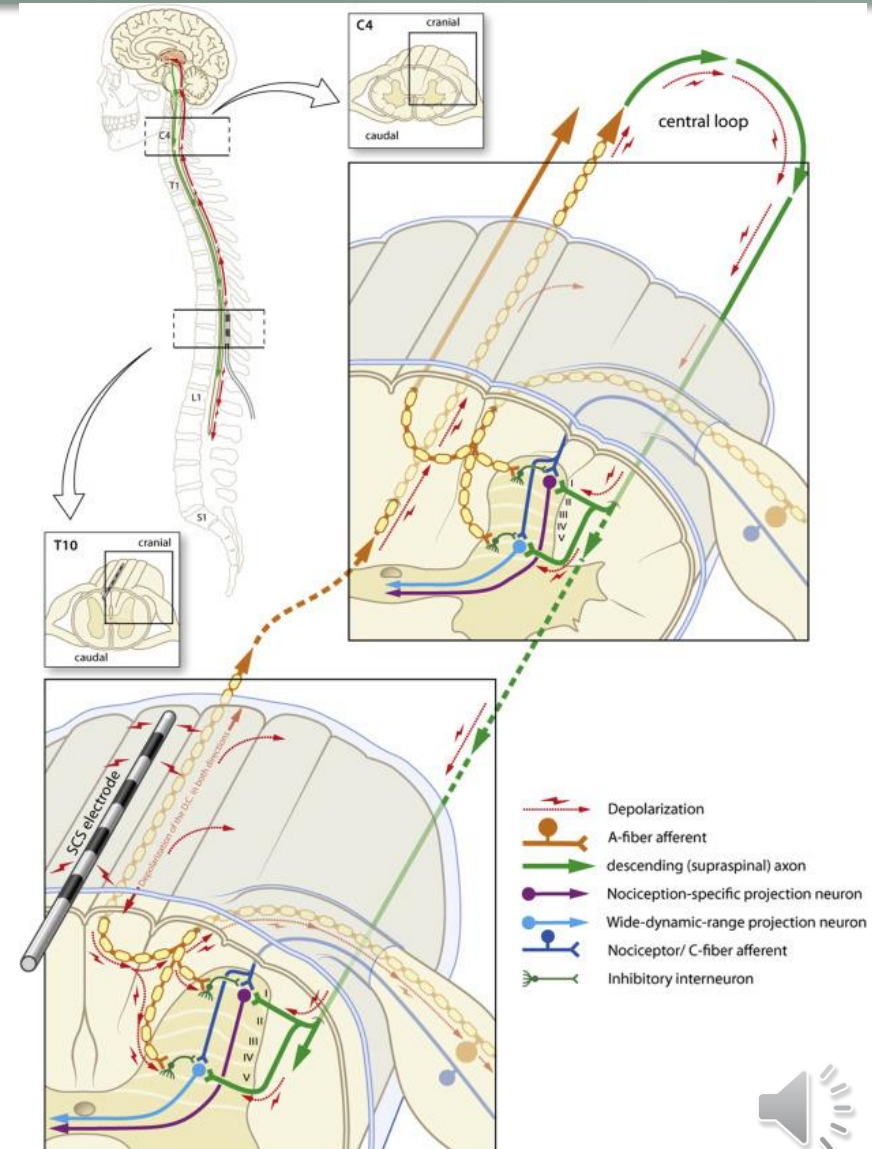
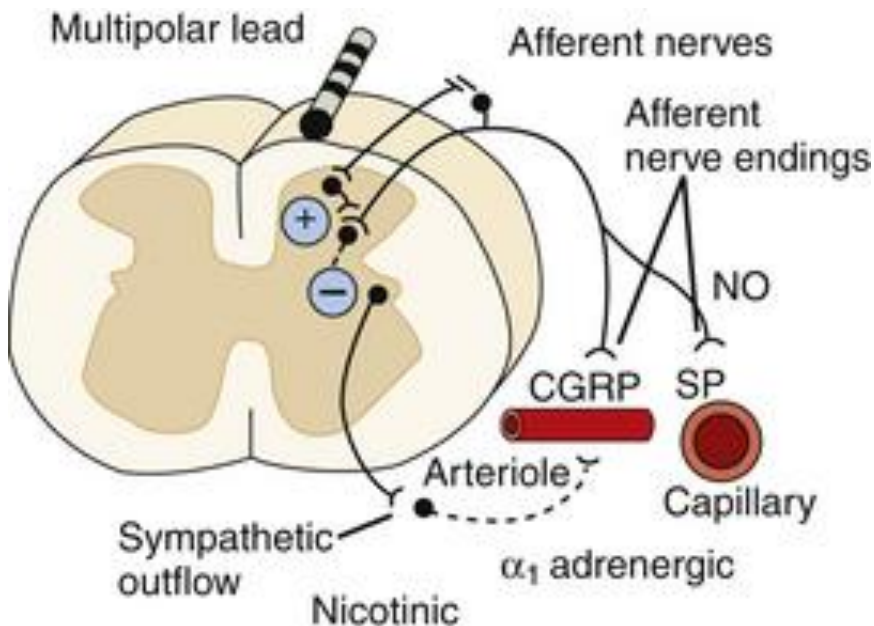
Estimulació dels cordons medul·lars posteriors

- Elèctrodes implantats a nivell epidural medul·lar
- Estimulació antidròmica de cordons medul·lars posteriors bloquejant conducció fibres feix espino-talàmic & alliberament d'endorfines

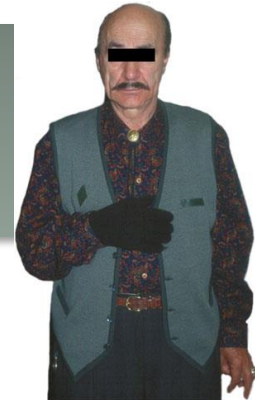
Estimulació dels cordons medul-lars posteriors

- Tècnica: implantació d'elèctrodes a nivell epidural al canal raquidi

Estimulació cordons medul·lars posteriors: indicacions

- **Dolor per deaferentització**
(lumbociàtica persistent per síndrome d'esquena fallida, distròfia simpàtico-reflexa, membre fantasma dolorós, avulsió del plexe braquial...)
- **Dolor per isquèmia**
(angina *pectoris*, claudicació intermitent vascular...)

Síndrome d'esquena fallida

Distròfia simpàtico-reflexa

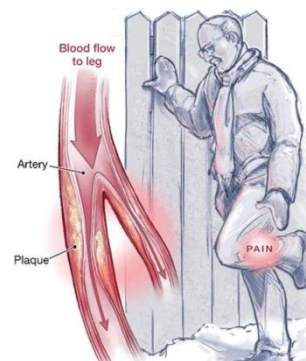
Membre fantasma dolorós

Avulsió plexe braquial

Angina pectoris

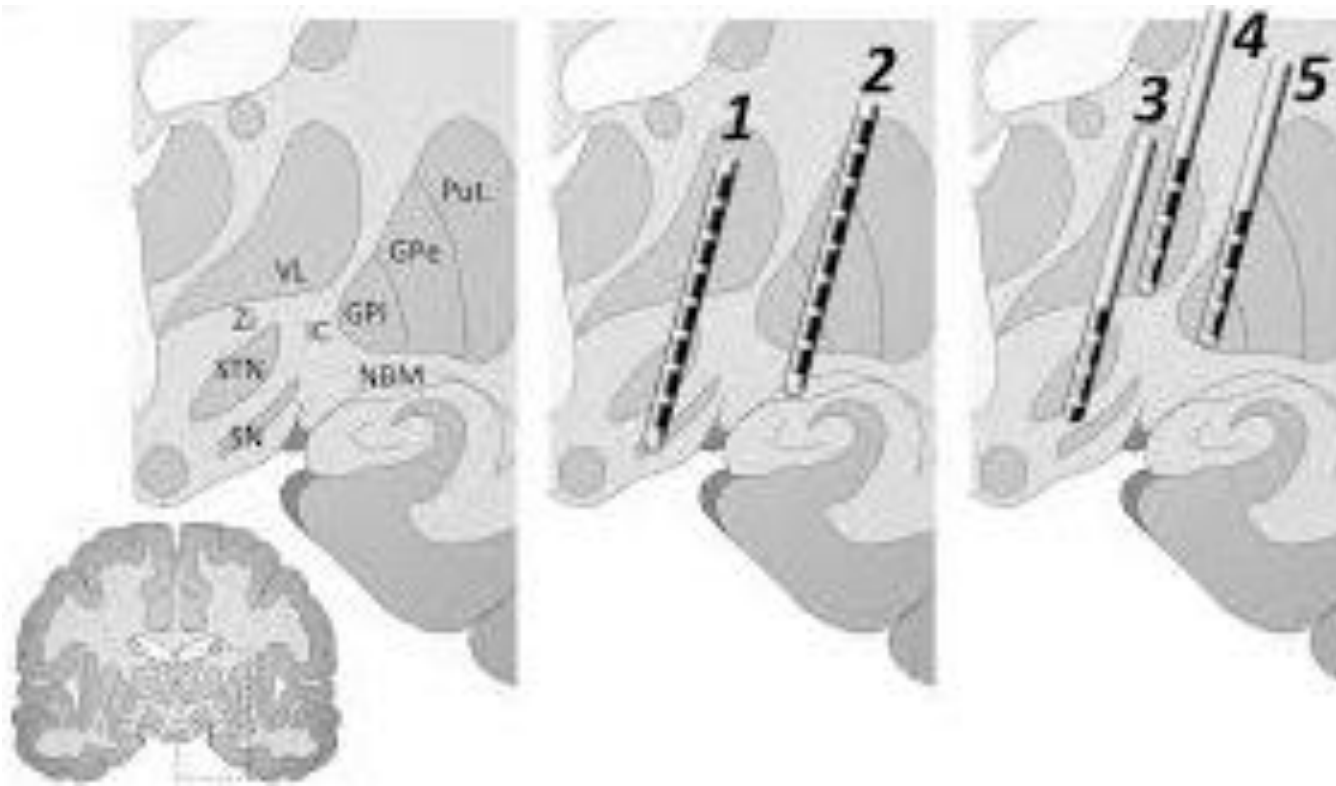
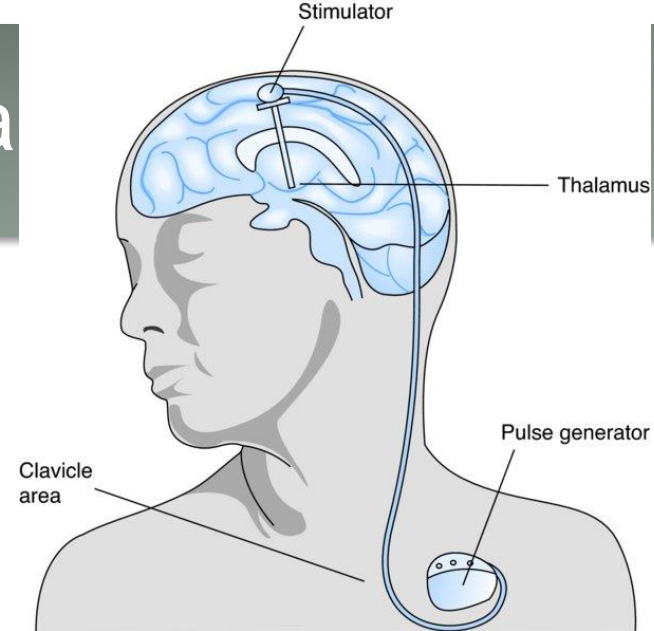

Claudicació vascular

Estimulació cerebral profunda

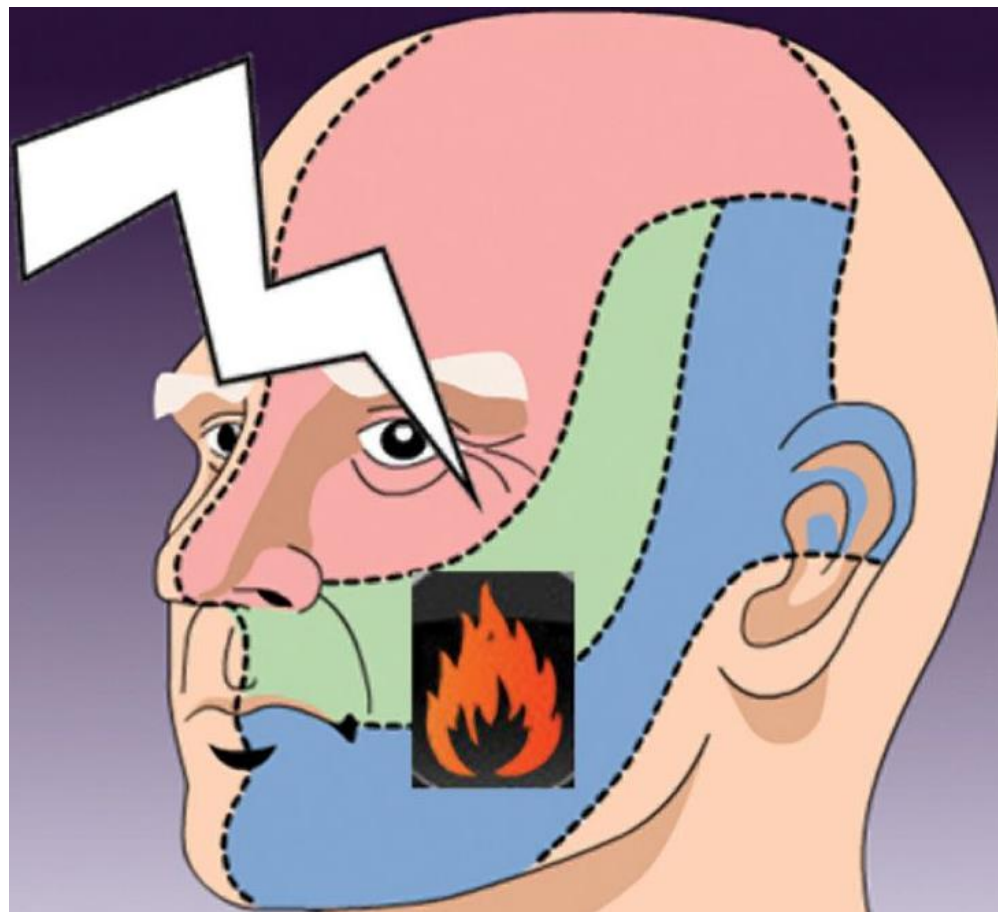
- Estimulació d'estructures profundes del cervell o del tronc cerebral
- Tècnicament difícil i amb riscos = poc emprada

Estimulació cerebral profunda: indicacions

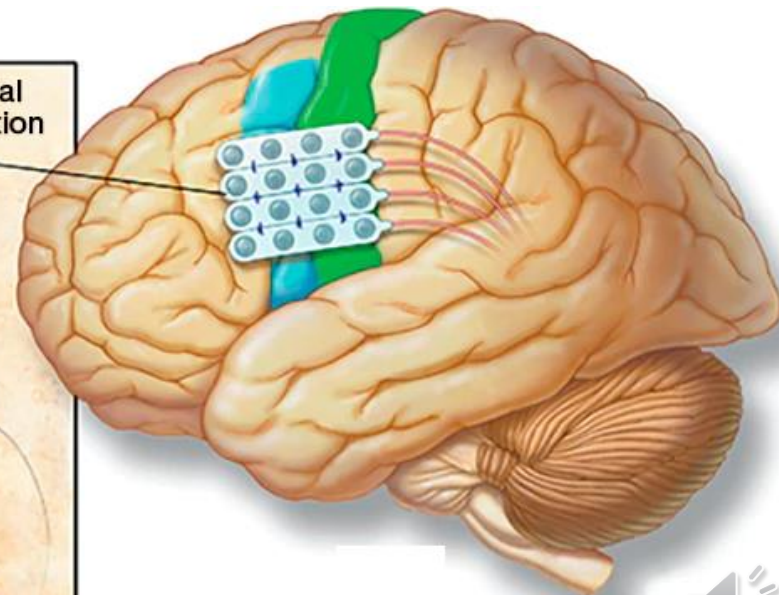
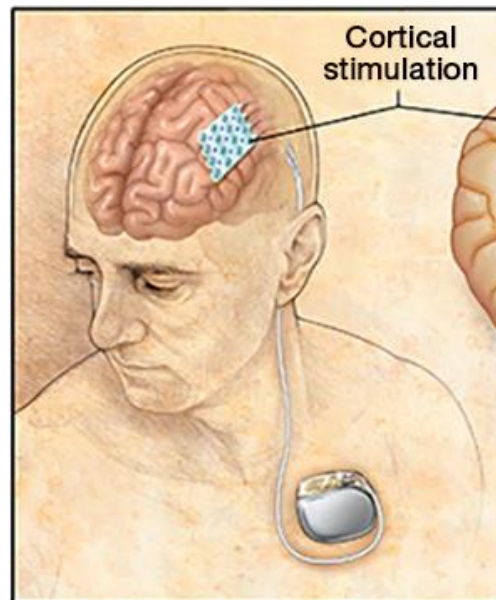
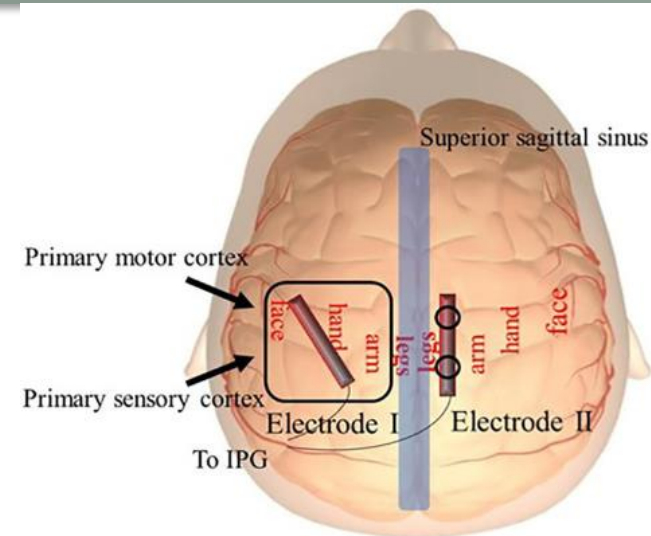
• Indicacions

- **Dolor per deaferentització** (estimulació nuclis tàlem, àrees subcorticals somato-sensorials, o braç posterior càpsula interna)
 - Síndrome d'esquena fallida, dolor neuropàtic després de lesió del sistema nerviós central o perifèric, dolor trigeminal
- **Dolor per excés nocicepció** (estimulació de la substància gris periacueductal i periventricular)

Estimulació cortical motora

- Elèctrode a **nivell d'escorça motora** en espai subdural
- **Indicacions**
 - **Neuràlgia facial**
 - **Dolor talàmic**
 - Lesions nervioses
 - Lesions de plexe braquial
 - Membre fantasma dolorós

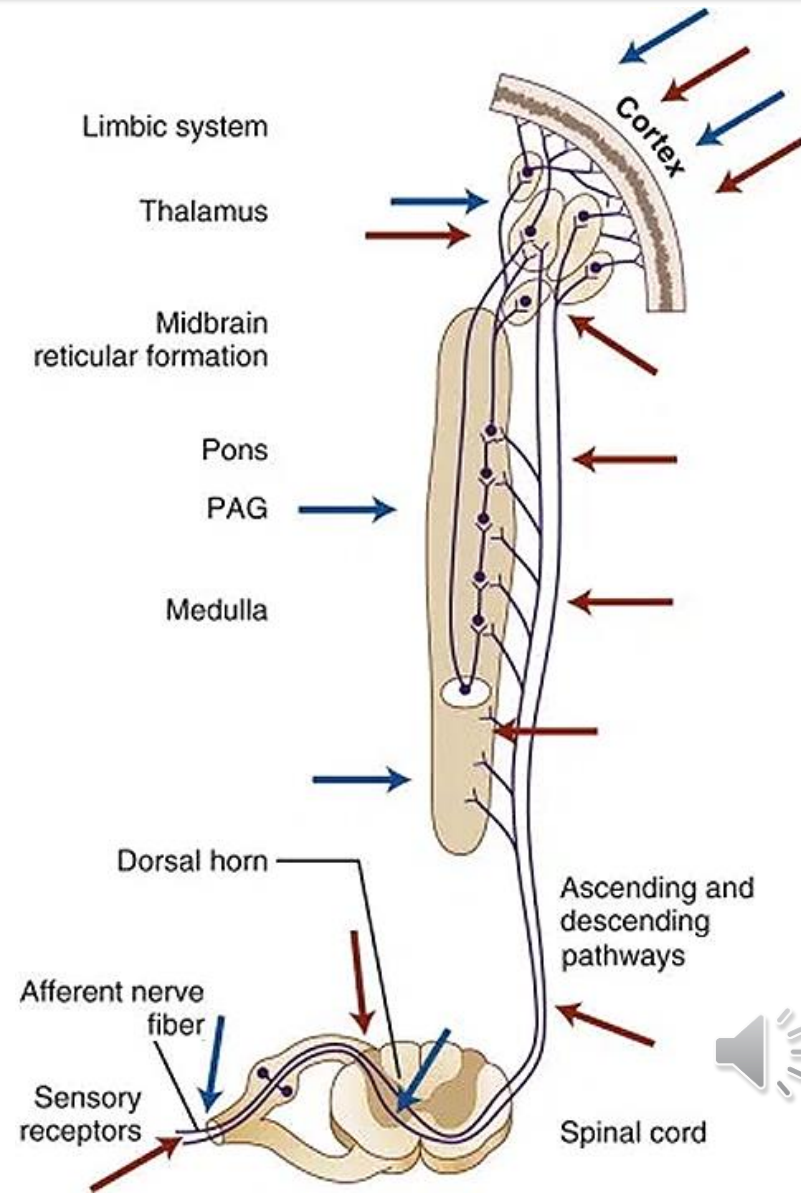
Cirurgia del dolor: tècniques ablatives

• Sobre nervis perifèrics

- Simpatectomia
- Neurectomia
- Rizotomia dorsal i ganglionectomia
- Radiofreqüència
 - Tèrmica
 - Polsada

• Sobre medul·la espinal

- Lesió **DREZ** (Dorsal Root Entry Zone)
- Cordotomia i mielotomia

Tècniques ablatives sobre nervis perifèrics

- **Simpatectomia**

- Indicació: dolor visceral associat amb càncer o trastorns vasoespàstics

- **Neurectomia**

- Indicació: dolor després de lesió d'un nervi perifèric (p. ex. amputació d'un membre)

- **Rizotomia** dorsal i ganglionectomia

- Indicació: **dolor en tronc o abdomen** relacionat amb neoplàsia

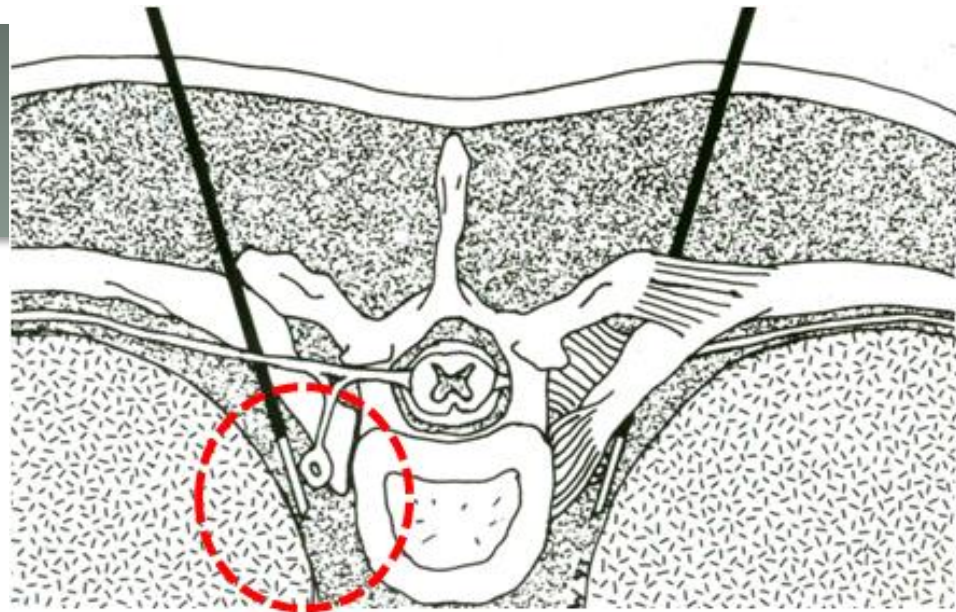
- **Radiofreqüència**

- Tipus
 - **Tèrmica**: lesió irreversible nervi tractat
 - **Polsada**: modula transmissió nerviosa sense danyar nervi
- S'utilitza per a lesió de nervis sensitius que recullen sensibilitat de determinades estructures, sobretot articulacions
 - Indicacions: **dolor lumbar, cervical, de maluc i de genoll** crònics

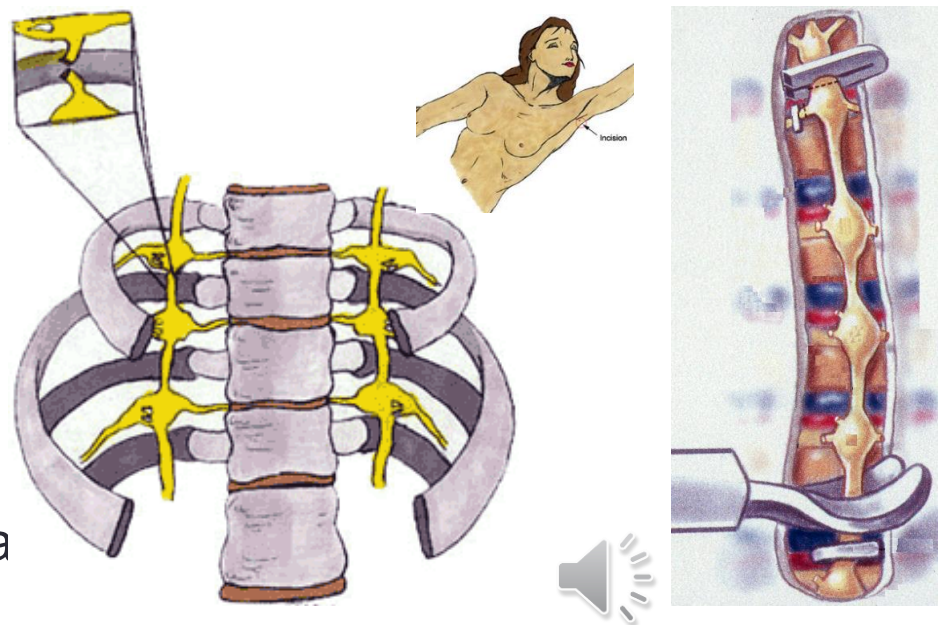

Simpatectomia

- Bloqueig de la cadena simpàtica
- **Indicacions**
 - Distròfia simpàtico-reflexa
 - *Angor pectoris*
 - Trastorns vasculars membres inferiors
 - Dolor oncològic visceral
- Tècniques: interrupció de la cadena simpàtica mitjançant
 - Infiltració amb alcohol etílic
 - Radiofreqüència
 - Extirpació quirúrgica de la cadena simpàtica

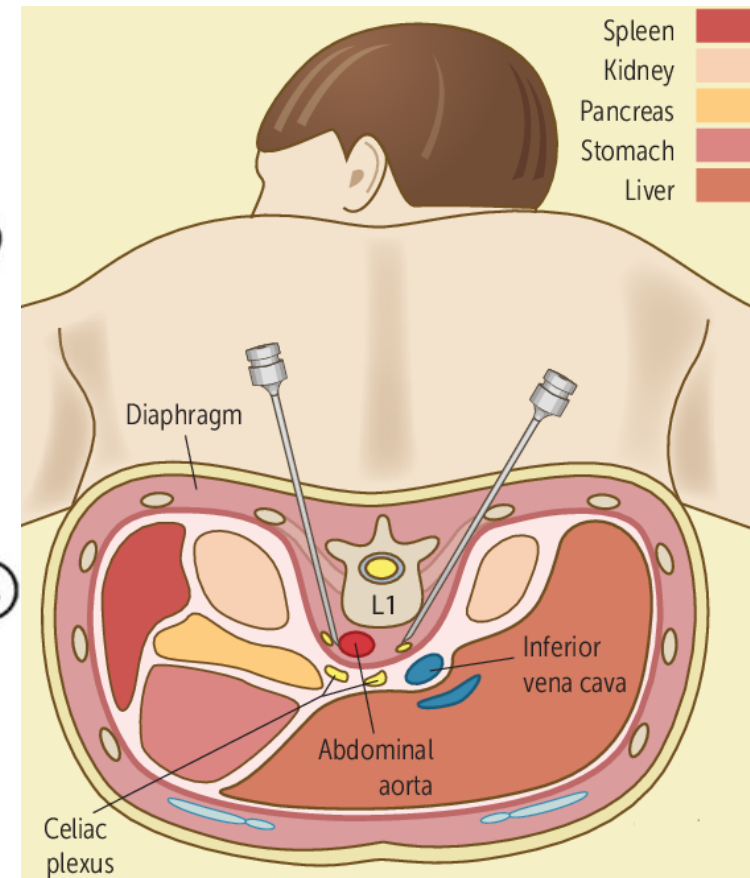
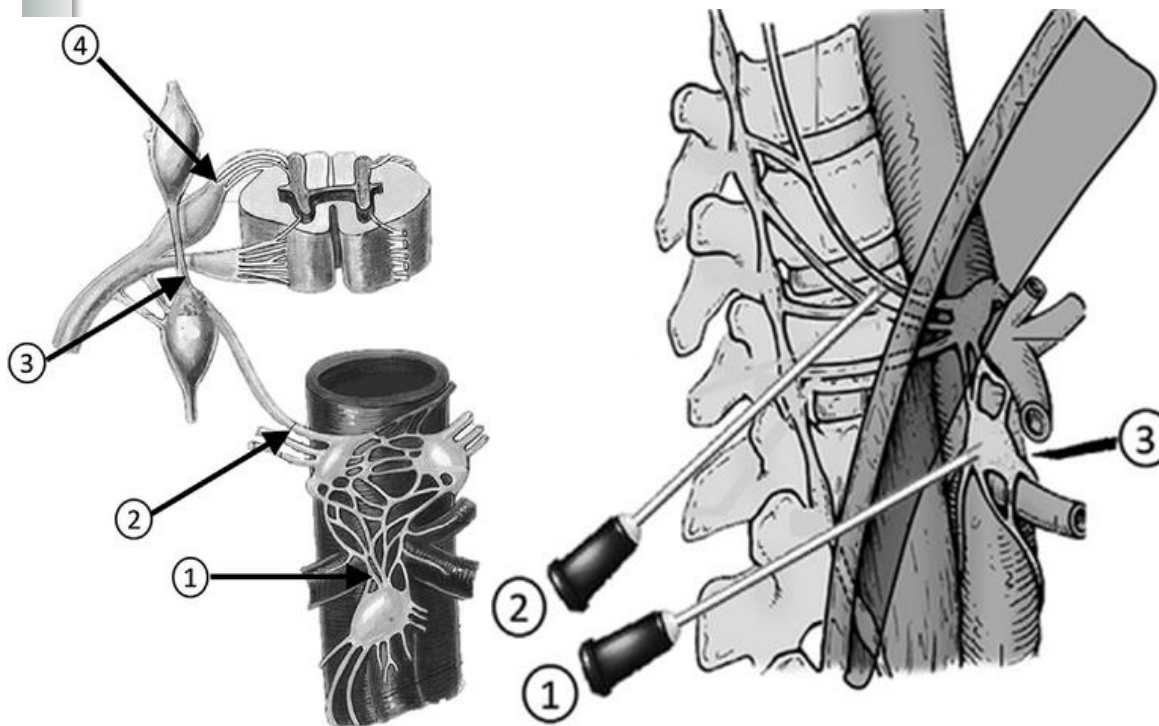
Simpatectomia mitjançant radiofreqüència

Simpatectomia endoscòpica

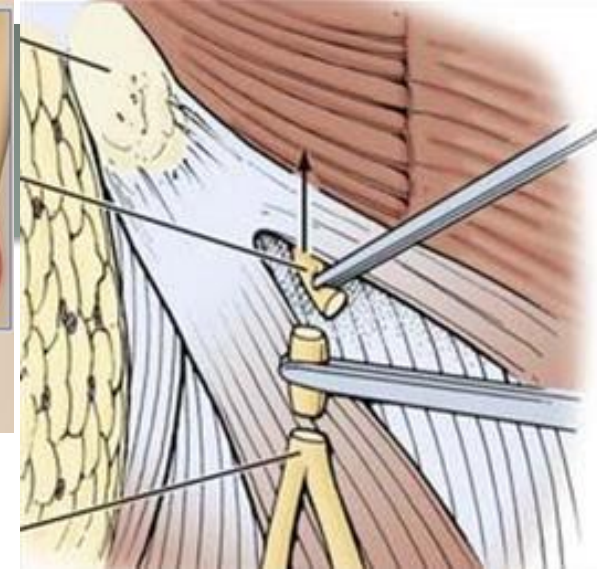
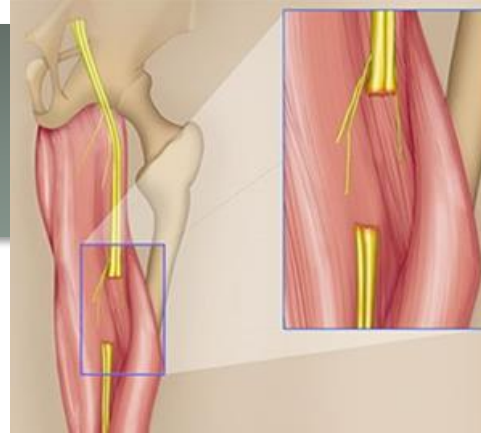
Simpatectomia per dolor visceral

- Indicació: dolor càncer de lleterola
- Tècnica: infiltració alcohol etílic o fenol en el gangli celíac

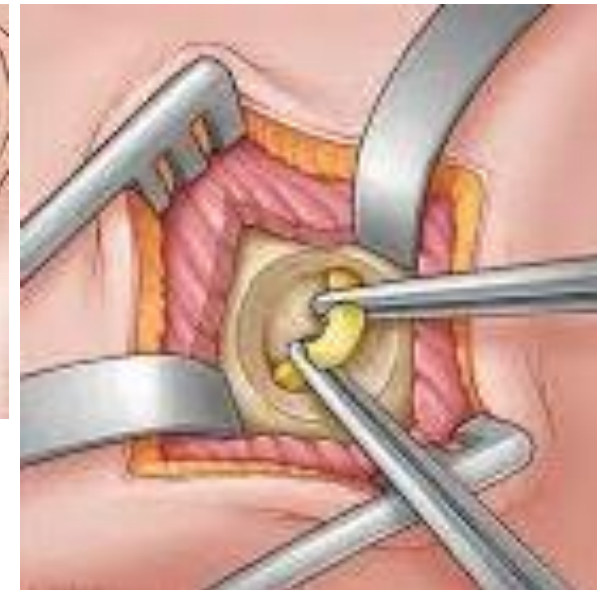
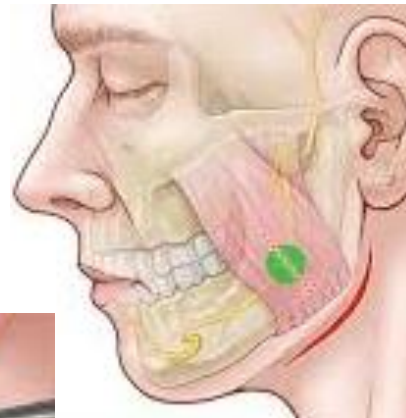

Neurectomia

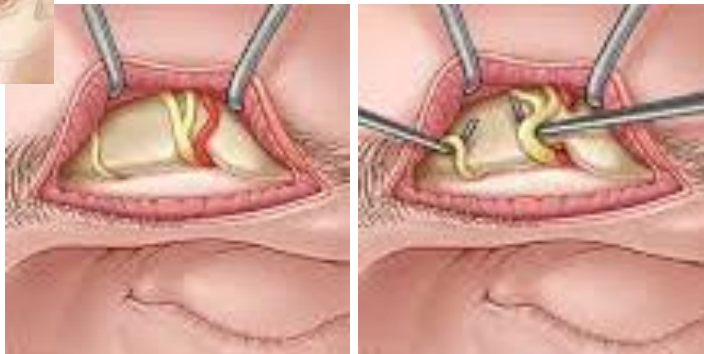
- Exèresi-avulsió nervi afectat
- Tècnica **en desús**
- Indicacions
 - Meràlgia parestèsica
 - Branques terminals del cinquè parell cranial

Neurectomia n. femoro-cutani

Neurectomia branca mandibular nervi trigemin

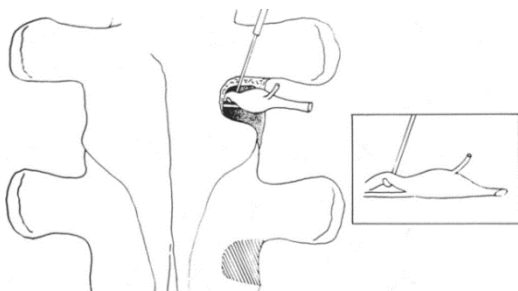
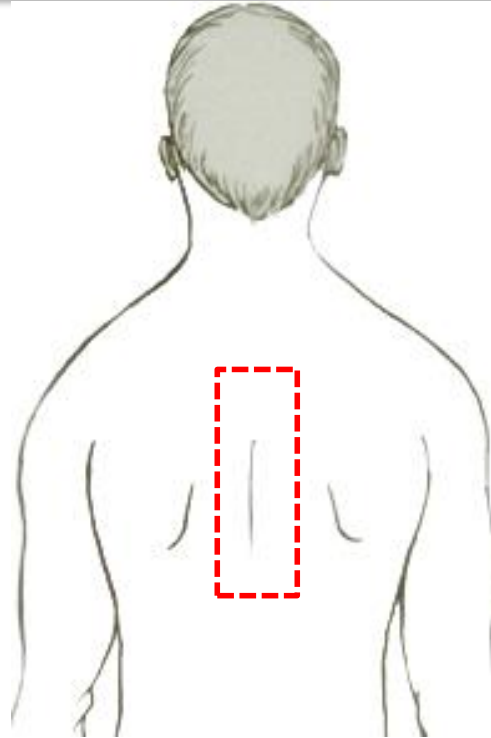

Neurectomia nervi supraorbitari

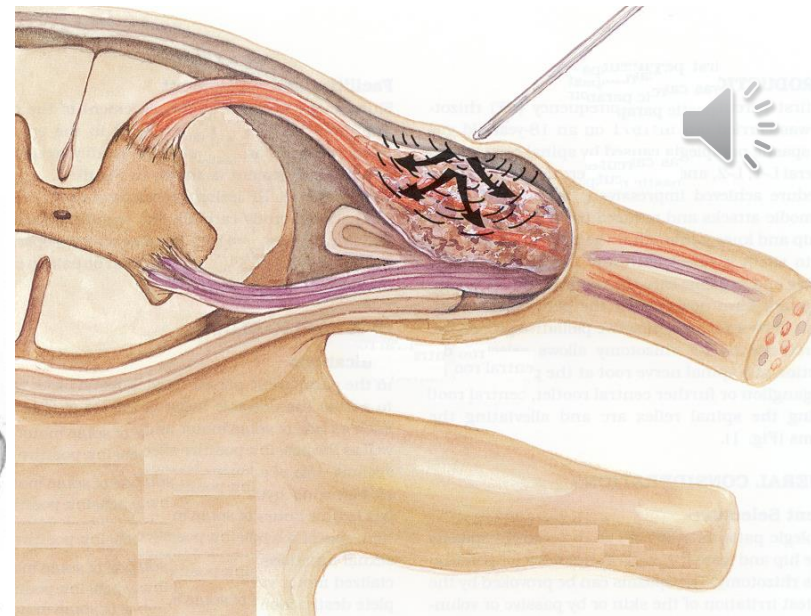
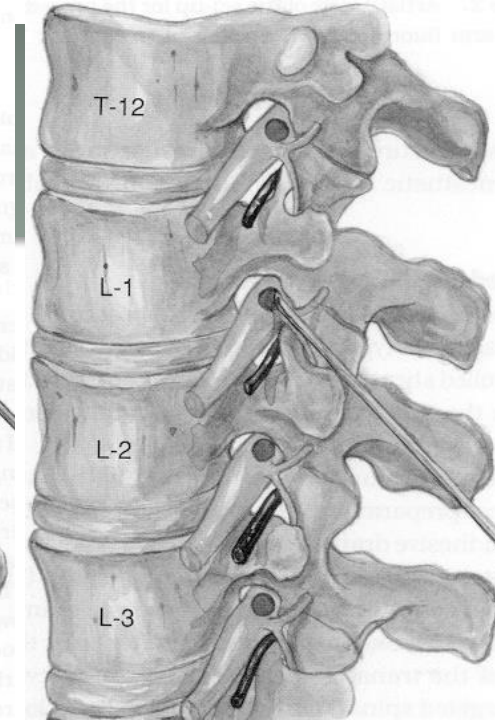
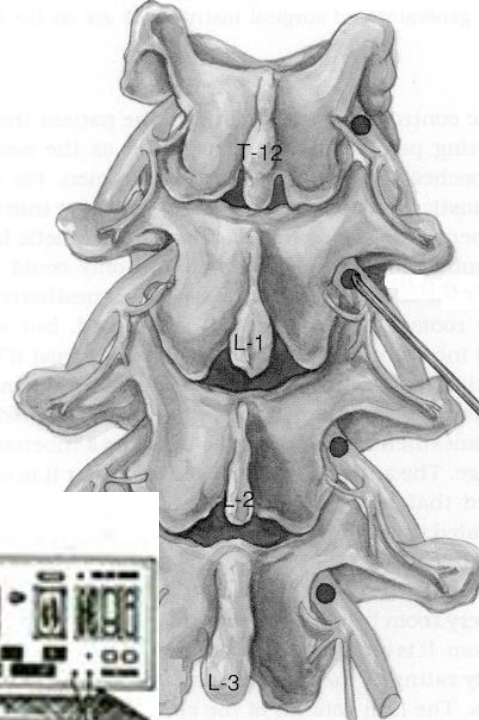
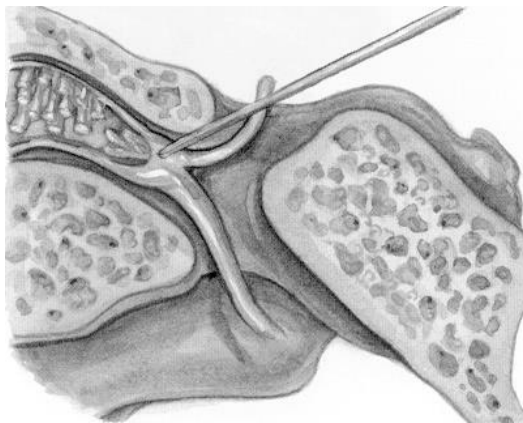
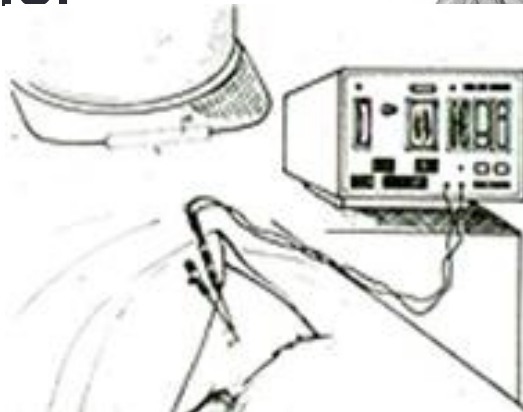
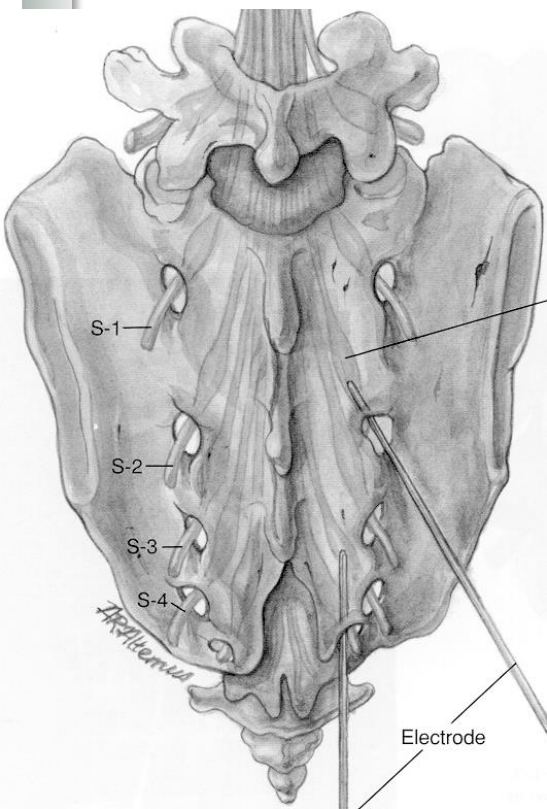
Rizotomia dorsal

- **Secció de les arrels dorsals de la medul·la espinal**
 - Secció d'almenys 3 arrels per a efecte terapèutic
- **Indicacions**
 - **Dolor oncològic intercostal**

Gangliotomia

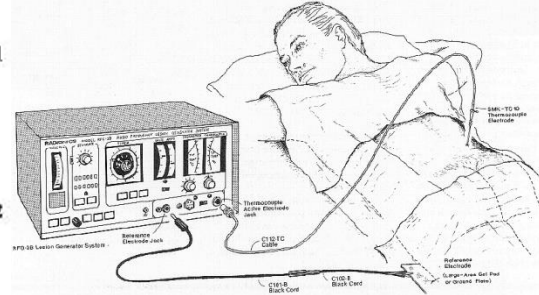
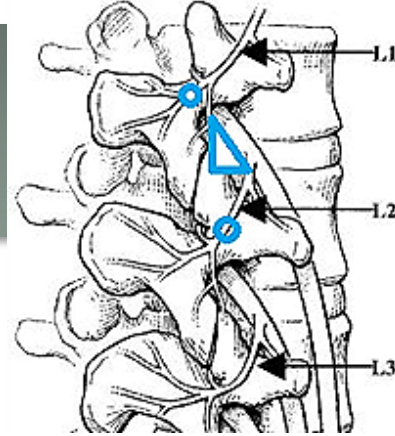
- Destrucció d'un o més ganglis raquidis
- Indicacions: **dolor oncològic**

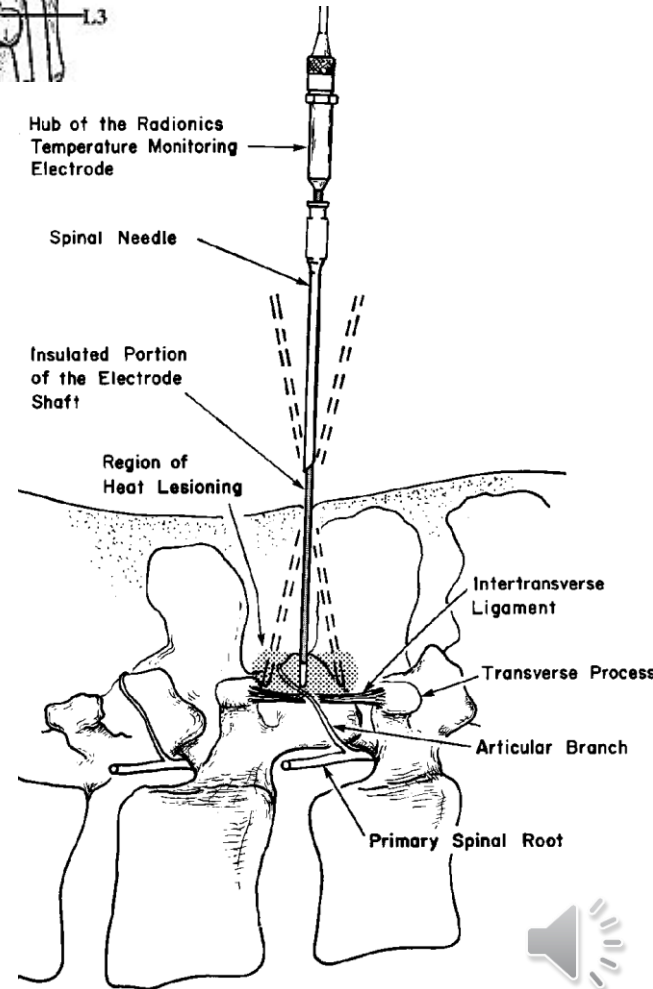
Gangliotomia mitjançant radiofreqüència

Rizòlisi lumbar-cervical mitjançant radiofreqüència

- Lesió mitjançant radiofreqüència tèrmica rams posteriors nervis espinals
- Indicació
 - Dolor lumbar o cervical crònic d'origen facetari

Rizòlisi cervical

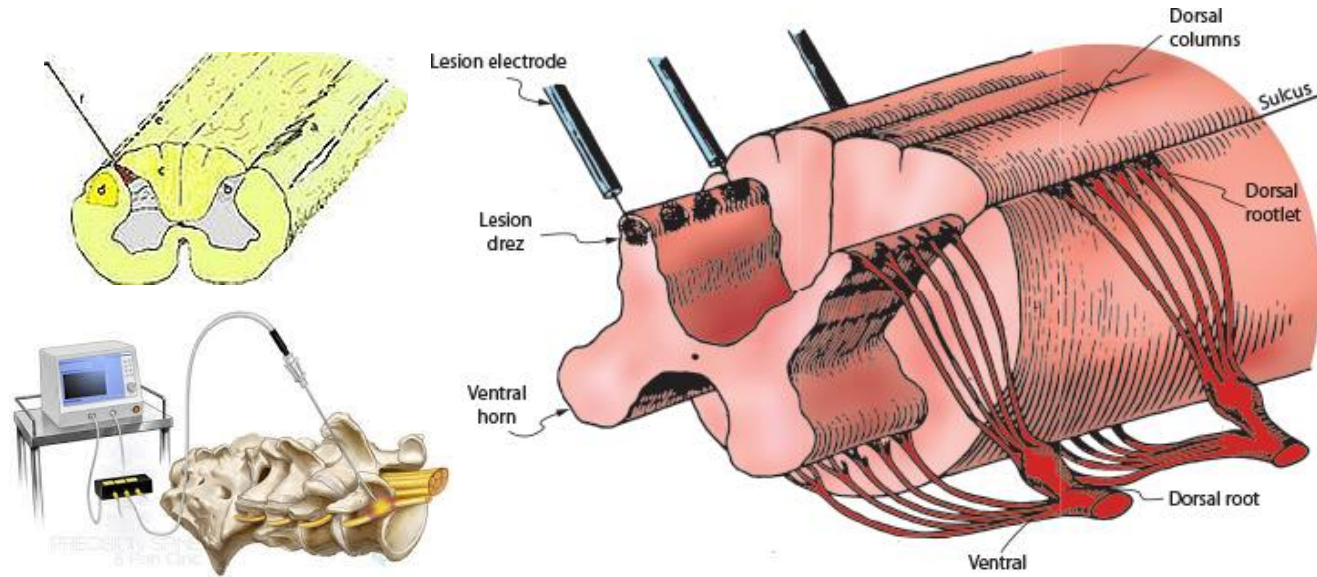

Rizòlisi lumbar

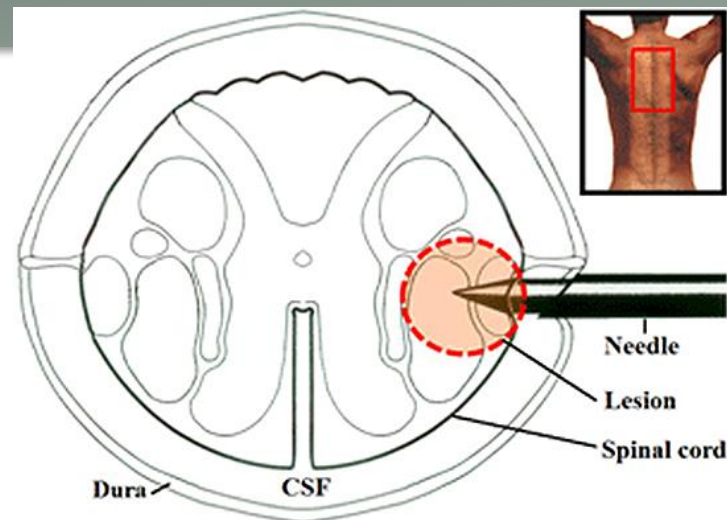
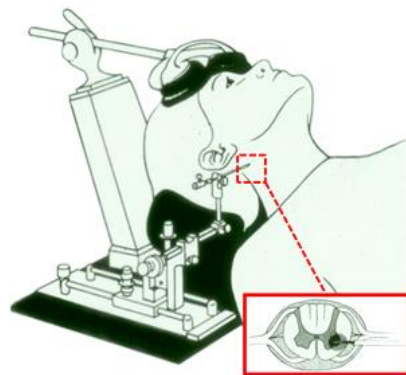
Tècniques ablatives sobre medul·la espinal: lesió DREZ

- Lesió zona entrada d'arrels posteriors de medul·la espinal
- Indicacions: **avulsió del plexe braquial, dolor oncològic, membre fantasma dolorós**

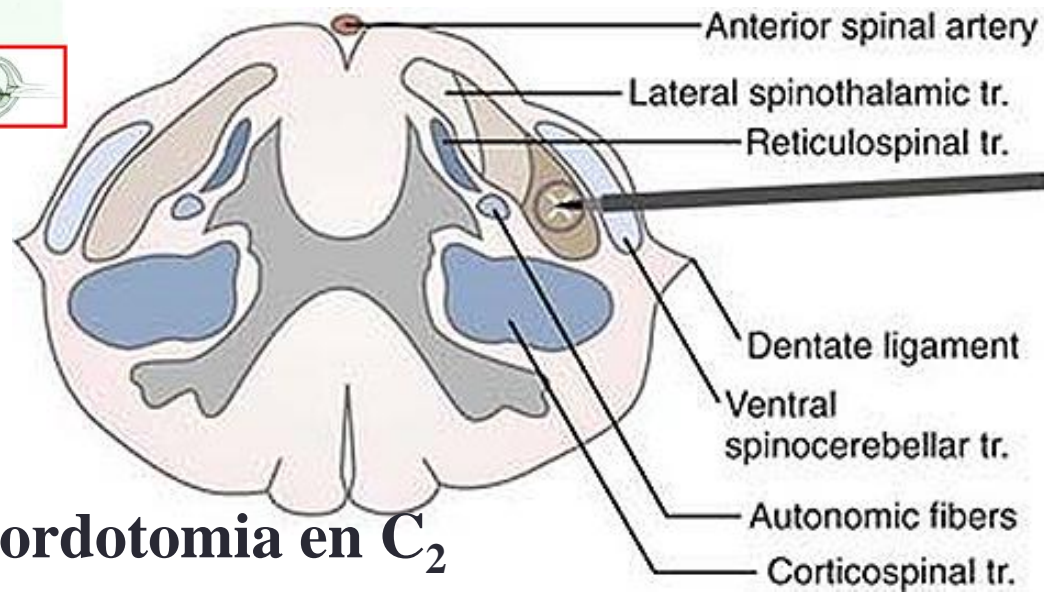

Tècniques ablatives sobre medul·la espinal: cordotomia

- Lesió feix espino-talàmic
 - A cel obert o percutània
- Localització: medul·la dorsal o cervical (C₂)
- Indicacions: **dolor oncològic**

Cordotomia toràctica

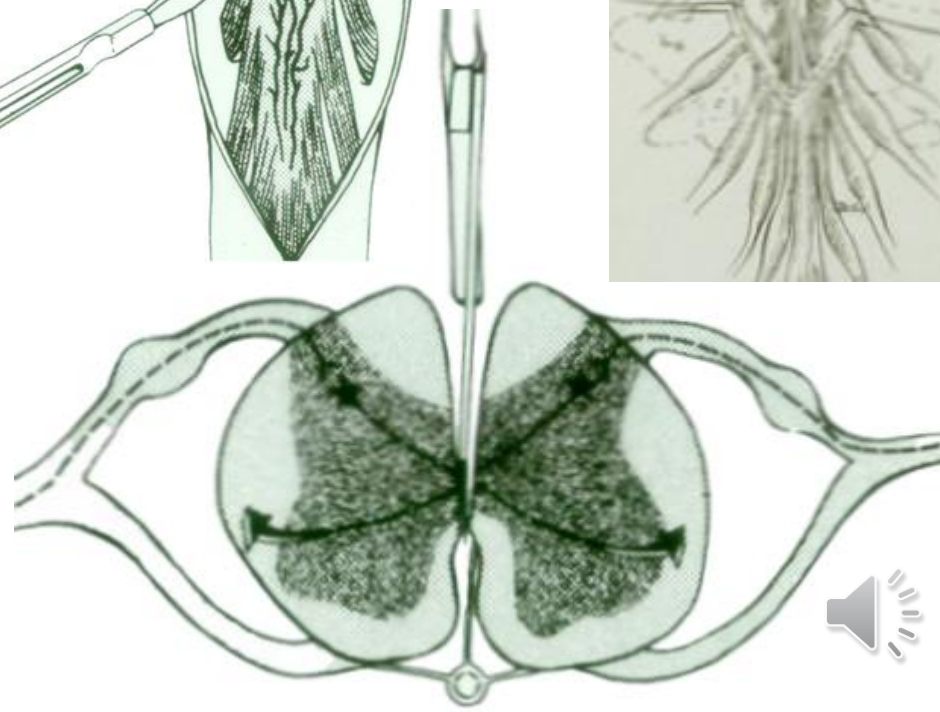
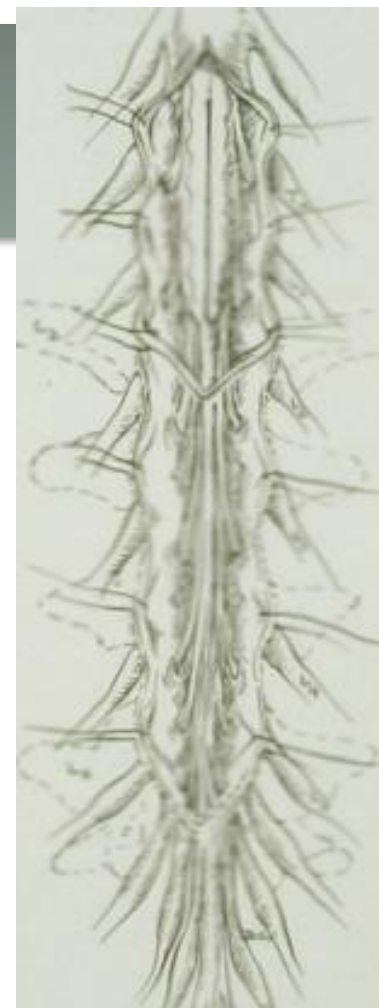
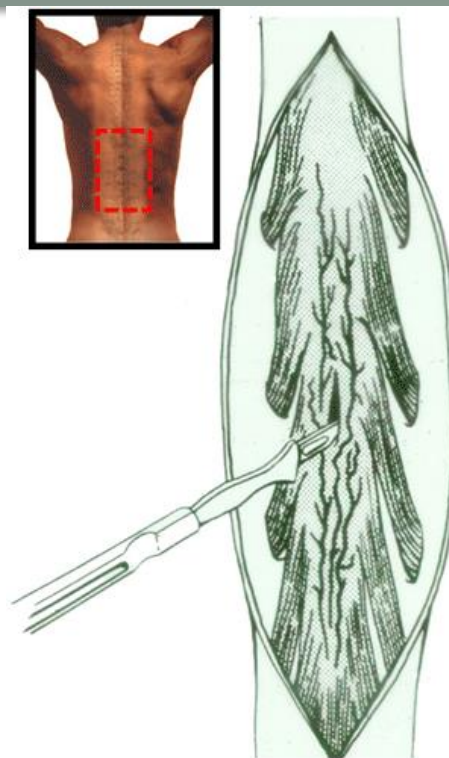
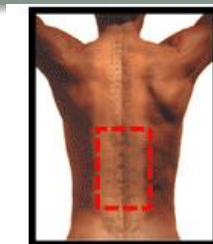

Cordotomia en C₂

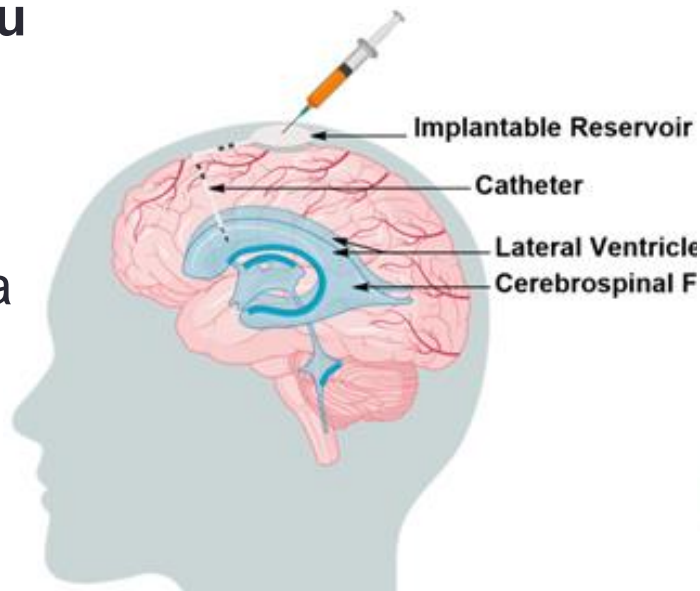
Mielotomia longitudinal

- Incisió longitudinal línia mitjana medul·lar espinal ⇒ secció fibres sensibilitat termoalgèsica d'ambdós costats
- Indicacions: **dolor oncològic en línia mitjana en tòrax o abdomen**
 - Si involucra con medul·lar ha d'existir prèviament pèrdua control esfínters

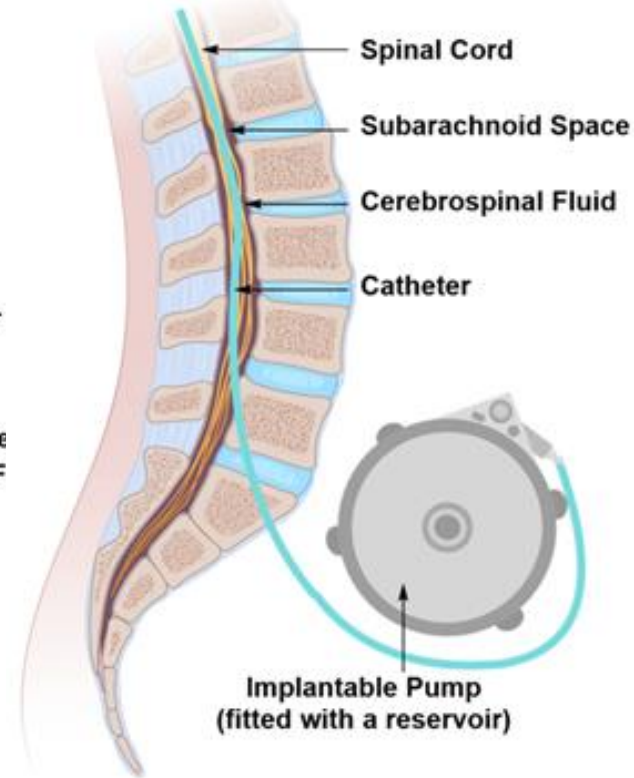
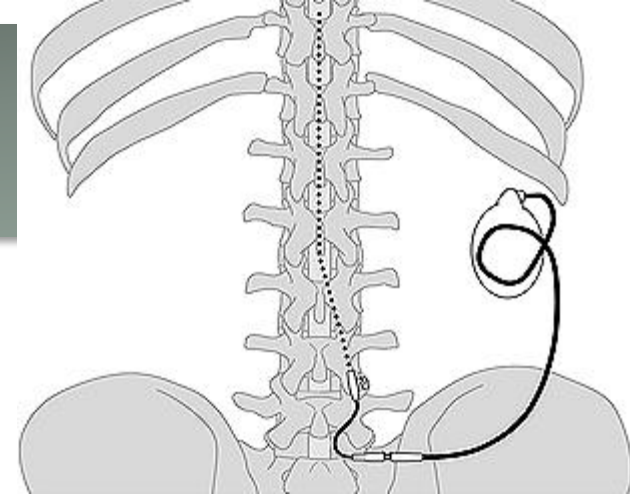

Cirurgia del dolor: bombes administració fàrmacs

- **Administració a nivell intratecal o intraventricular**
- **Indicació**
 - Sobretot per a **dolor nociceptiu** (p. ex., el del càncer)
 - Síndrome d'esquena fallida

Intraventricular

Intratecal

Neuràlgia trigemín

- Síndrome **dolorosa** de la **cara**
 - Habitualment unilateral
- Incidència 4/100.000 habitants/any
- Habitualment >50 anys, ♀/♂ 2/1
- Costat dret 60%
- Distribució en 1 o més branques del trigemín
 - Branques ↑ afectades 2a i 3a (42%)
- **Dolor neuropàtic, episòdic i recidivant**
- Crisis doloroses d'escassa durada i recurrents
 - Dolor paroxíctic, lancinant, tipus **“xoc elèctric”**
 - **Dolor molt intens** ⇒ de vegades idees suïcides
 - NO desperta el pacient a la nit
 - Es poden presentar espontàniament o després d'estímul sensorial en **“àrees gallet”**
 - (Fregament de la cara, badallar, mastegar, netejar-se dents, empassar, parlar,...)
- **Tipus:** l'essencial i la secundària en diferents processos intracranials (tumors, esclerosi múltiple)
 - Si hi ha dèficit neurològic o si el dolor continu ↑ possible sigui secundària

32%

17%

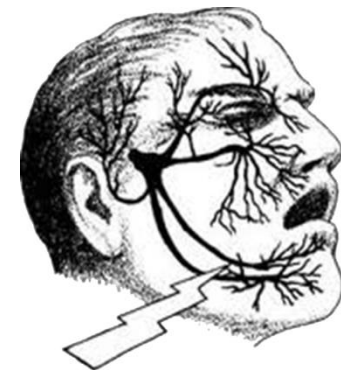
17%

15%

14%

4%

Neuràlgia del trigemí

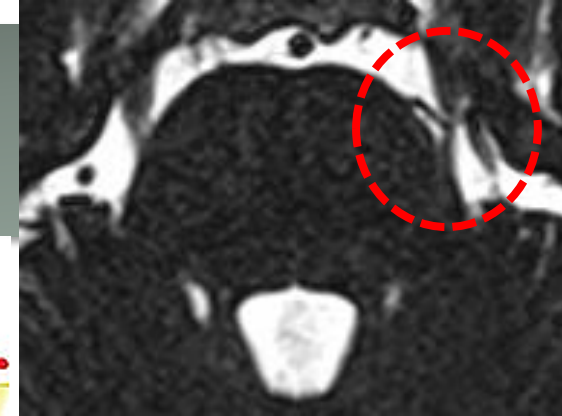
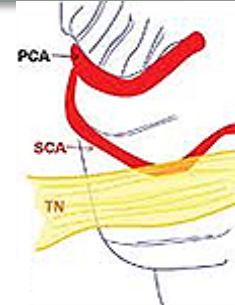
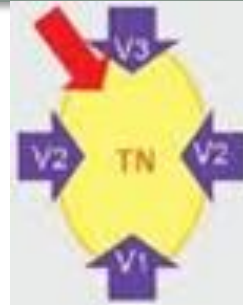
• Tipus

• Essencial

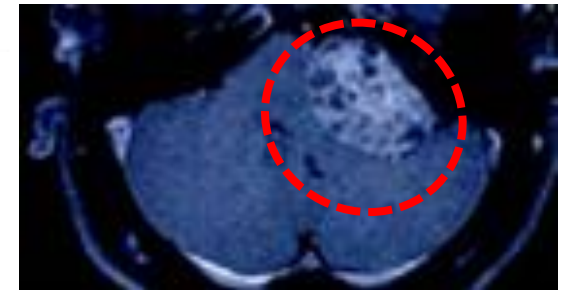
- ↑ nombrosa
- ♀ >50 anys
- Causa: compromís vascular

• Secundària

- Inflamacions, tumors angle ponto-cerebel·lós, infeccions o malalties desmielinitzants (esclerosi múltiple) que afecten el nucli del V parell cranial

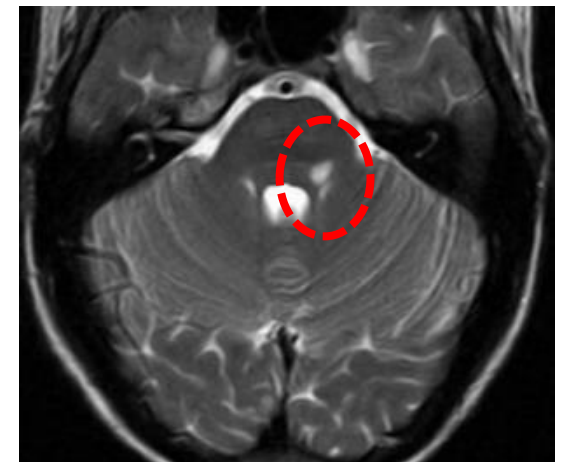
Compromís vascular

Tumor angle ponto-cerebel·lós

• Tractament inicial carbamazepina

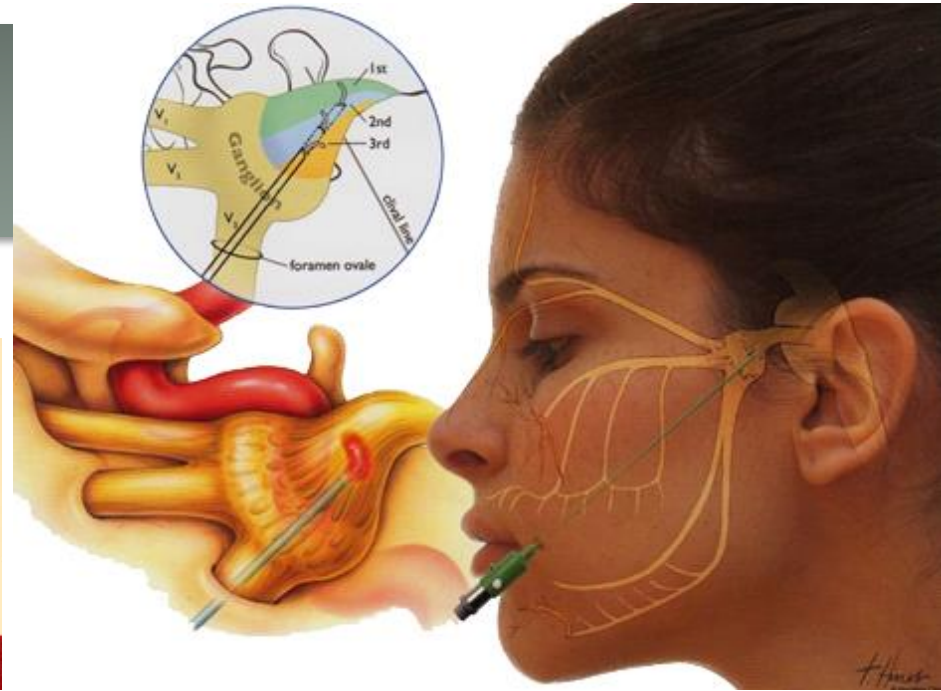
- Si no és efectiu o no es tolera hi ha altres fàrmacs
- **Si no hi ha resposta ⇒ tractament quirúrgic**
 - Descompressió microvascular
 - Tècniques percutànies (termocoagulació per radiofreqüència, rizòlisi per glicerol, compressió mitjançant baló de Fogarty)
 - Radiocirurgia

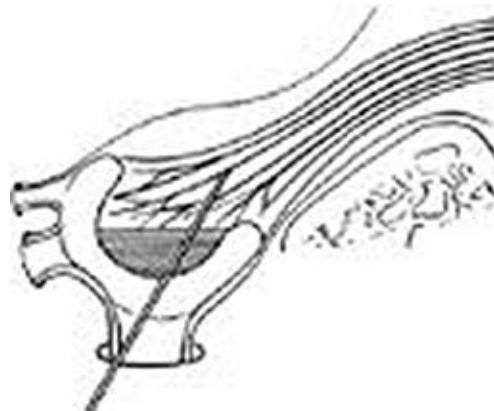
Placa esclerosi múltiple

Procediments percutanis

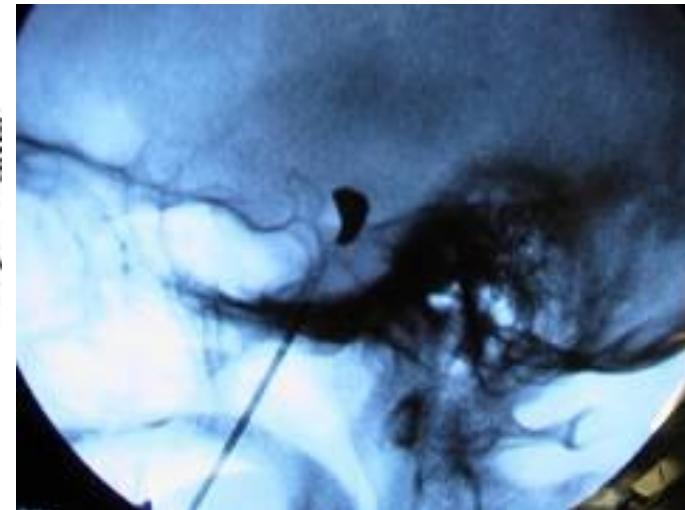
- Recomanats en pacients amb \uparrow risc anestèsic, rebuig del malalt a la craniotomia, tumors intracranials no ressecables, esclerosi múltiple, pèrdua parcial audició o expectativa de vida <5 anys
- Opcions: radiofreqüència, glicerol, compressió percutània amb baló de Fogarty (tècnica de Mullan)
- Alleujament dolor $>90\%$ però recidiva en 2-5 anys

Termocoagulació mitjançant radiofreqüència

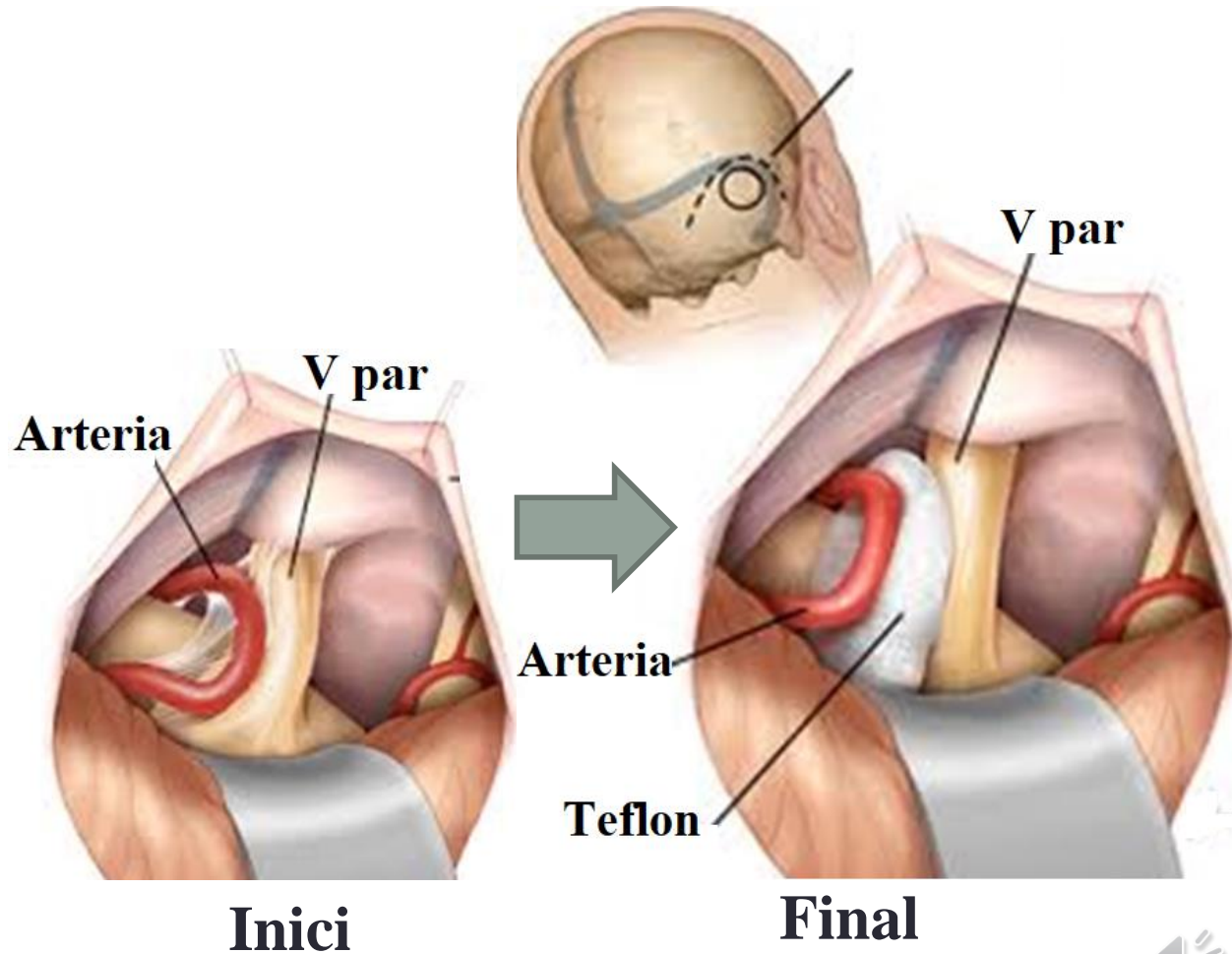
Glicerol

Compressió percutània

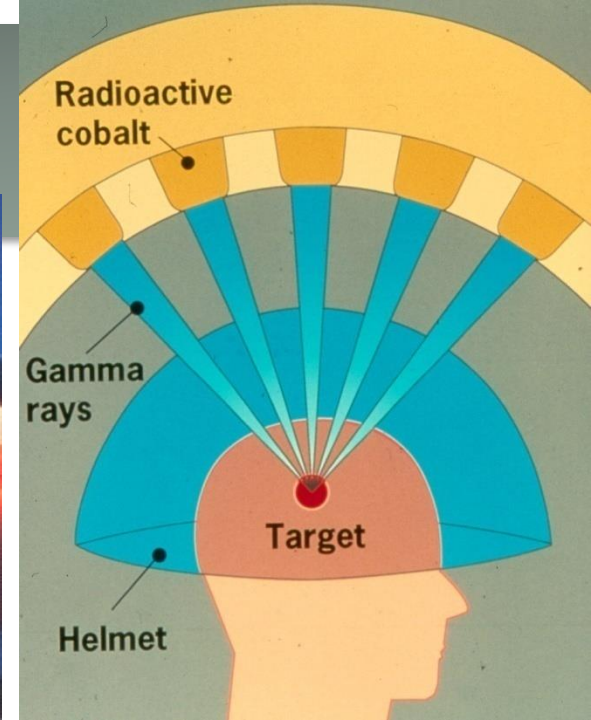
Descompressió microvascular del trigemin en fossa posterior

- Dolor refractari a tractament mèdic, **expectativa de vida >5 anys** i que el pacient pugui suportar una craniotomia
- **Control del dolor de llarga durada** (70% malalts >10 anys)
- ↓ incidència anestèsia facial
- Mortalitat ↓1%

Radiocirurgia

- Procediment
↓
invasiu
- Reservat per a
pacients de ↑ risc
- Resultats
 - Reducció
significativa en
només 60% casos
 - Latència d'efectivitat:
3 mesos
 - Hipoestèsia facial en
20% malalts
 - **Recidives
freqüents**
 - 32% pacients amb
control inicial del
dolor requereixen
repetir el tractament

Cirurgia de l'epilèpsia

• Condicions

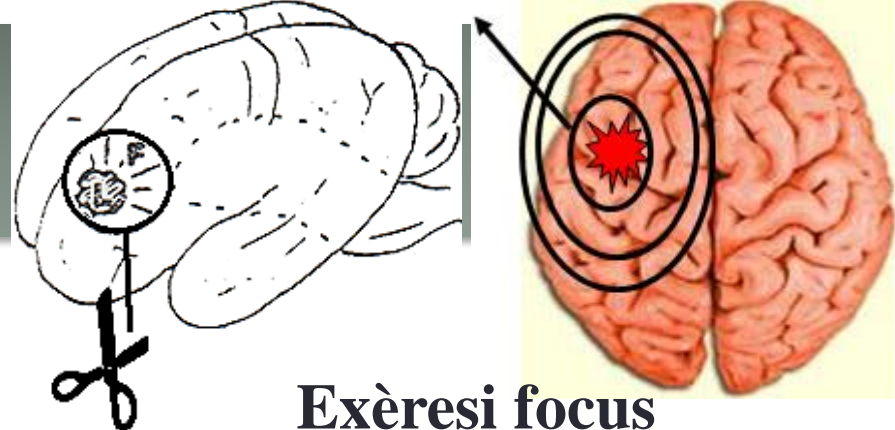
- ≥ 1 crisi/mes
- No resposta a antiepilèptics
- Intolerància a antiepilèptics

• Indicacions

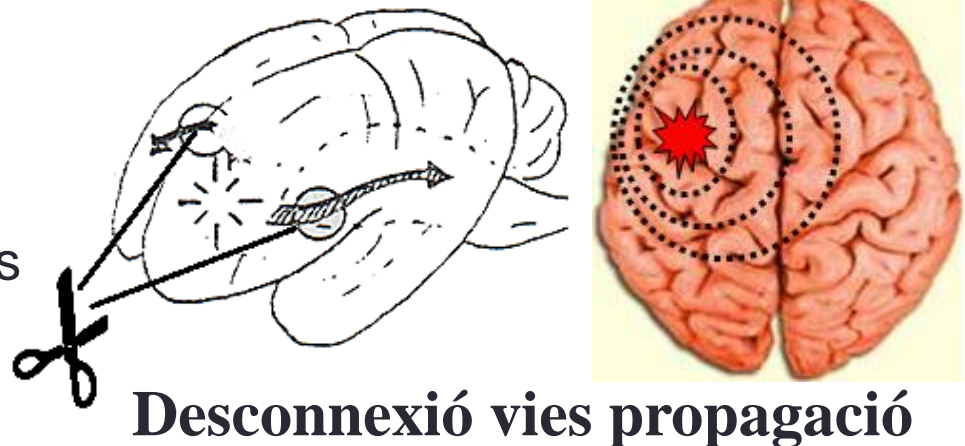
- Mal control de crisis epilèptiques
- Possibilitat extirpació lesió causant de crisis epilèptiques
 - Cavernoma

• Opcions

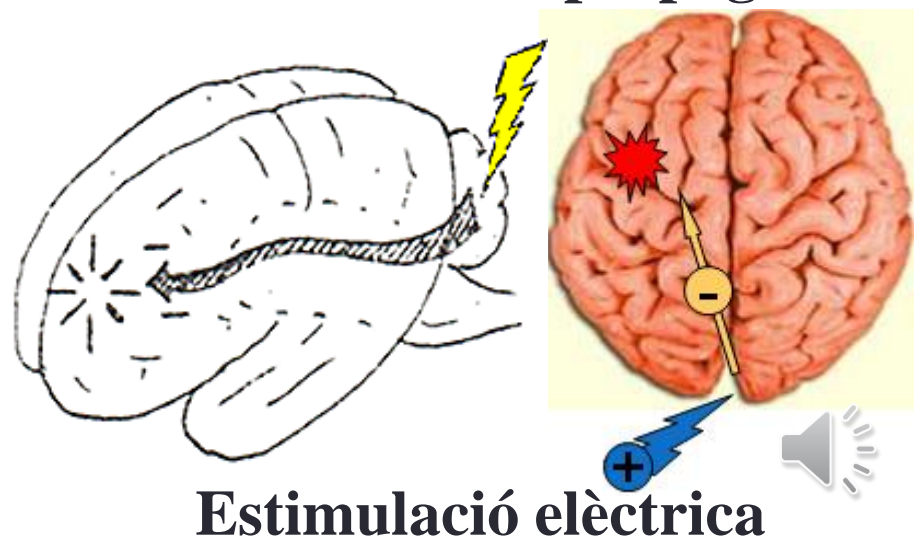
- Exèresi quirúrgica focus epilèptic
- Desconnexió vies propagació
- Inhibició activitat epilèptica mitjançant estimulació elèctrica

Exèresi focus

Desconnexió vies propagació

Estimulació elèctrica

1r pas: ingrés hospitalari, retirada de medicació antiepilèptica i EEG continu per a localitzar el focus epilèptic

Epilèpsia rebel a tractament farmacològic: indicacions tècniques quirúrgiques

- **Epilèpsia amb focus epilèptic conegut i/o una lesió epileptògena**
 - Tècnica: exèresi focus epilèptic i lesió (cavernoma, displàsia cortical...)
- **Epilèpsia lòbul temporal**
 - Tècnica: lobectomia temporal
- **Epilèpsia per malaltia hemisfèrica difusa**
 - Indicació: si està afectat només 1 hemisferi i l'altre està sa (p. ex., encefalitis de Rasmussen)
 - Tècnica: hemisferectomia funcional \pm callosotomia
- ***Drop attacks***
 - Tècnica: callosotomia
- **Epilèpsia sense focus conegut o no extirpable**
 - Tècniques: transeccions subpials múltiples, estimulador de nervi vague

Epilèpsia rebel: tècniques quirúrgiques

Amígdalo-
Hipocampec-
tomia selectiva

Resecció del
Lòbul
Temporal

Topectomia

Hemisferectom
Funcional

Lobectomia
aislada

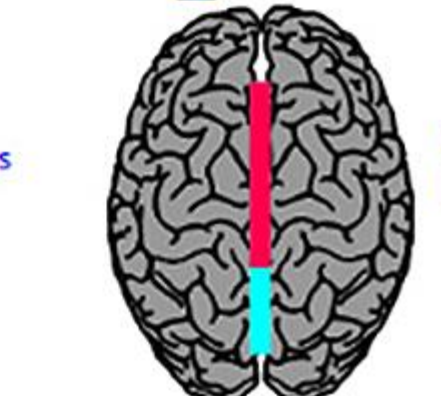
Multi-
lobectomia

Transeccions
Subpiales
Múltiples

Transeccions
adicionales

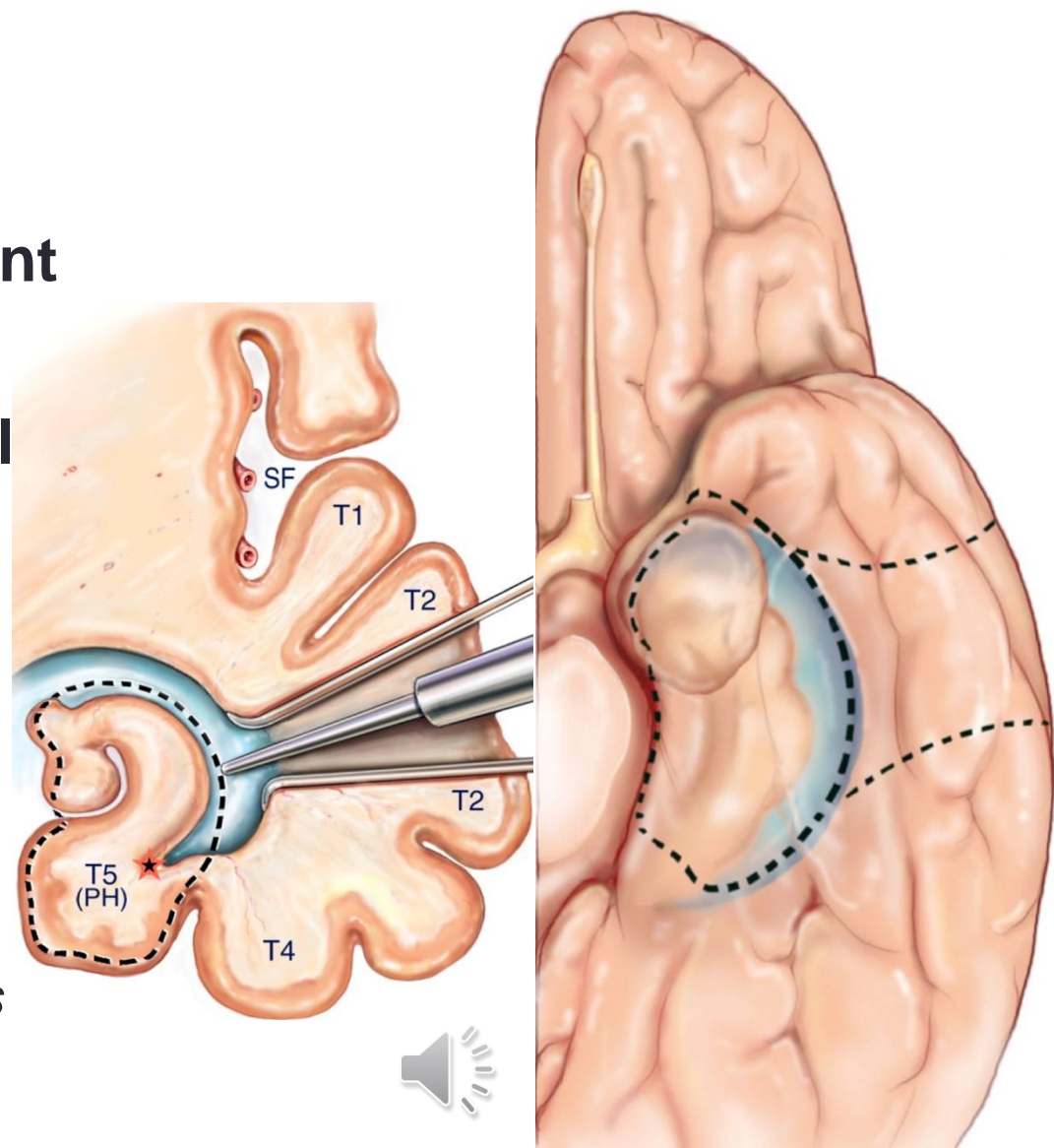

Callosotomia
(2/3 - total)

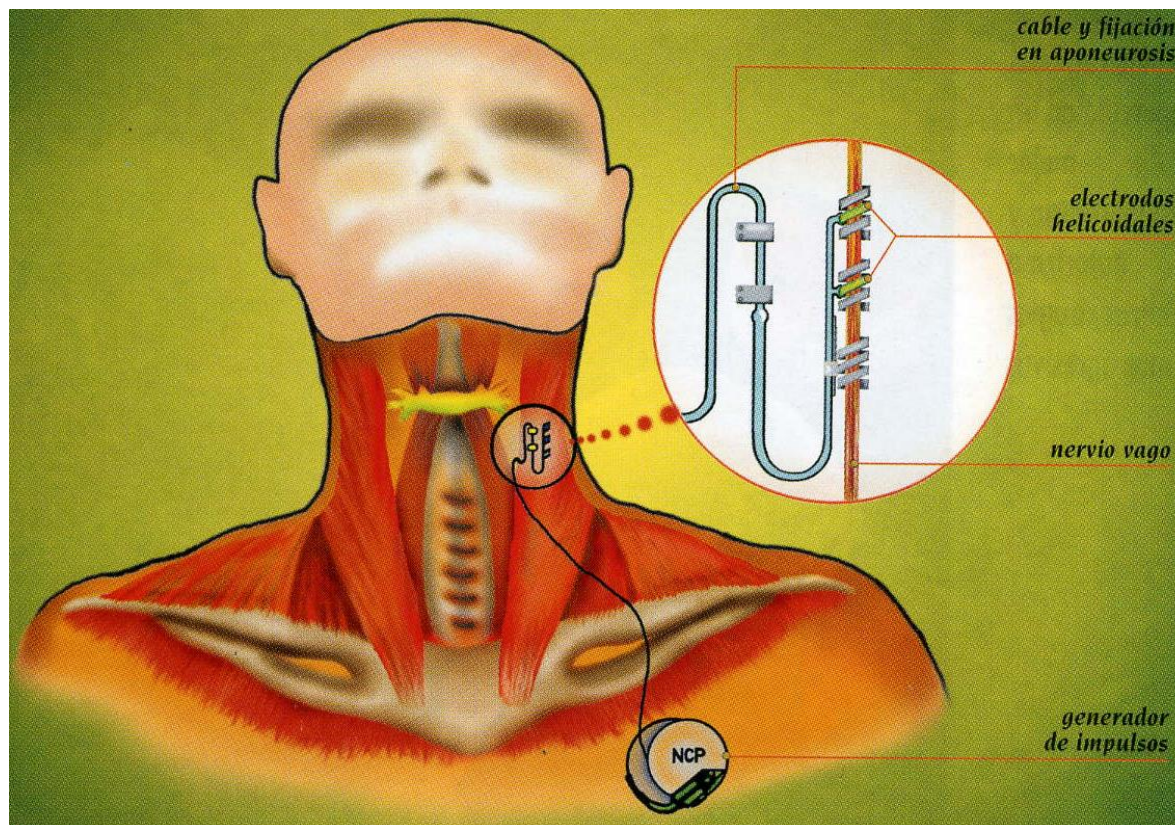
Tractament quirúrgic de l'epilèpsia del lòbul temporal

- 55-90% epilèpsies refractàries a tractament mèdic
- ↑↑↑ resposta a tractament quirúrgic
- Causa: **esclerosi mesial lòbul temporal**
 - Pèrdua neuronal a nivell amígdala i hipocamp
- Tractament quirúrgic: **extirpació part mesial lòbul temporal**
 - Amígdala, hipocamp, *gyrus parahipocampalis* ± pol temporal

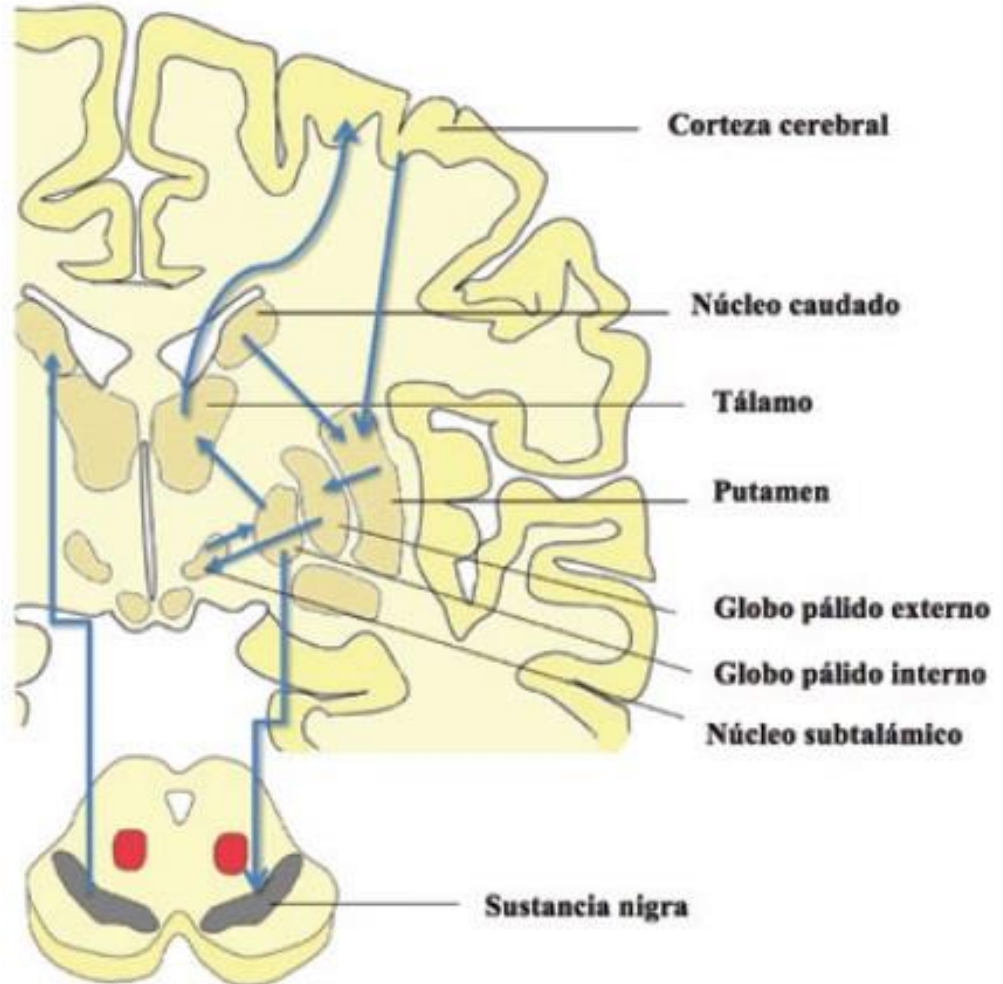
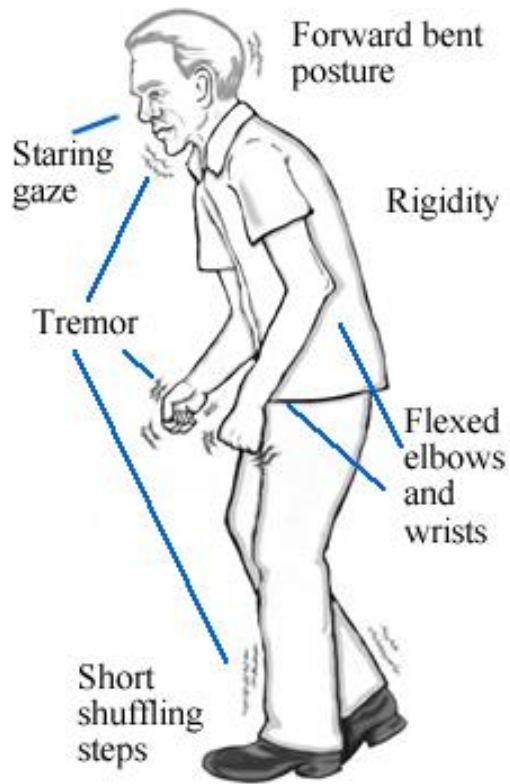
Estimulador del nervi vague

- L'estimulació del nervi vague redueix la incidència de les crisis
 - No les fa desaparèixer
- ↓ **agressivitat quirúrgica**
- **Reversible**

Neurocirurgia funcional per a trastorns del moviment

- Malaltia de Parkinson
- Distonies
- Espasticitat

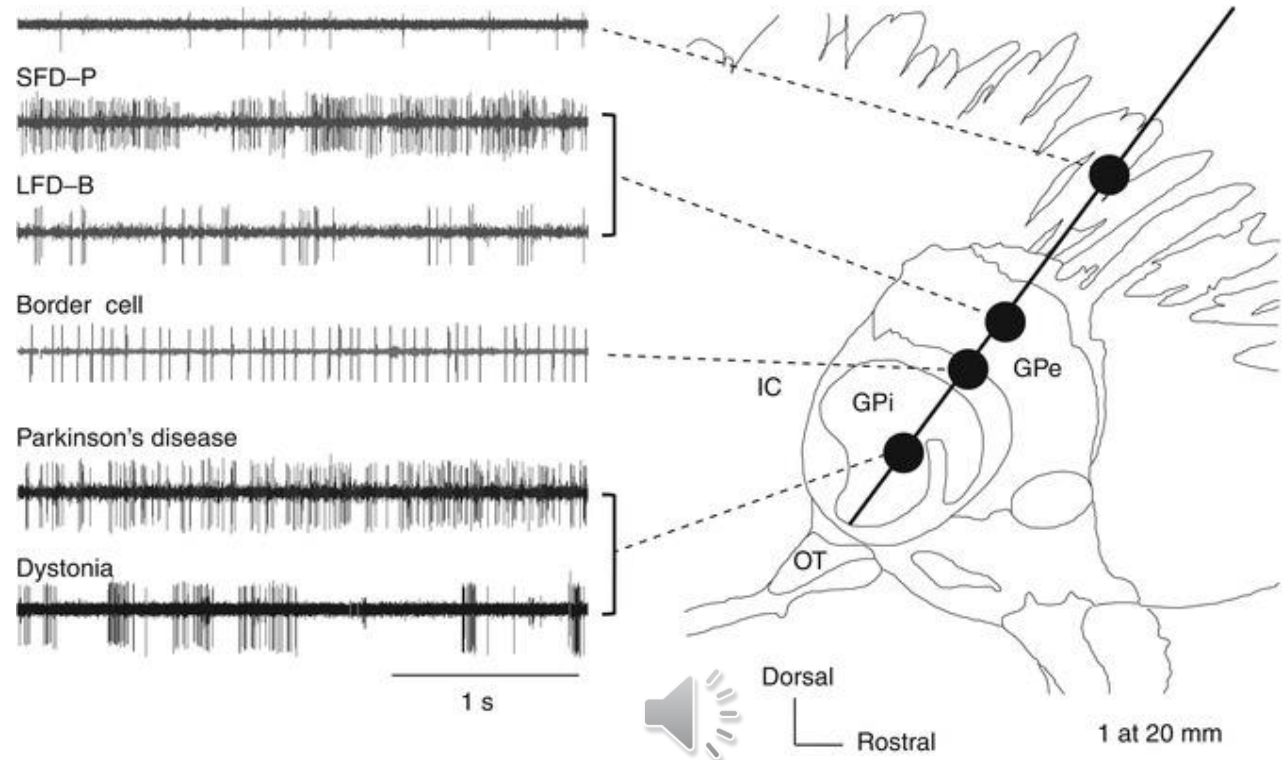
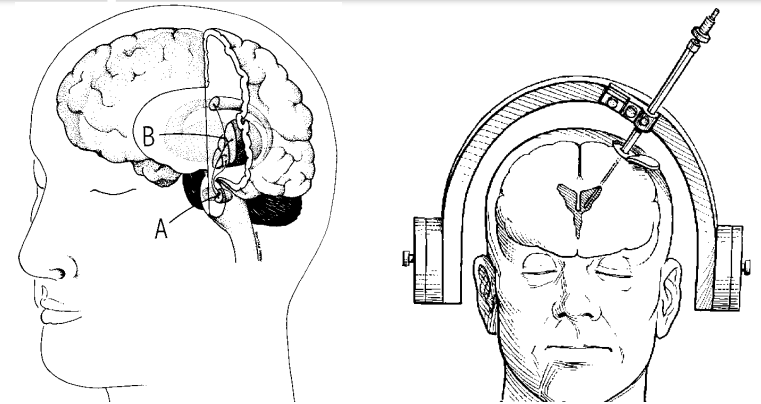

Circuits involucrats en el control del moviment

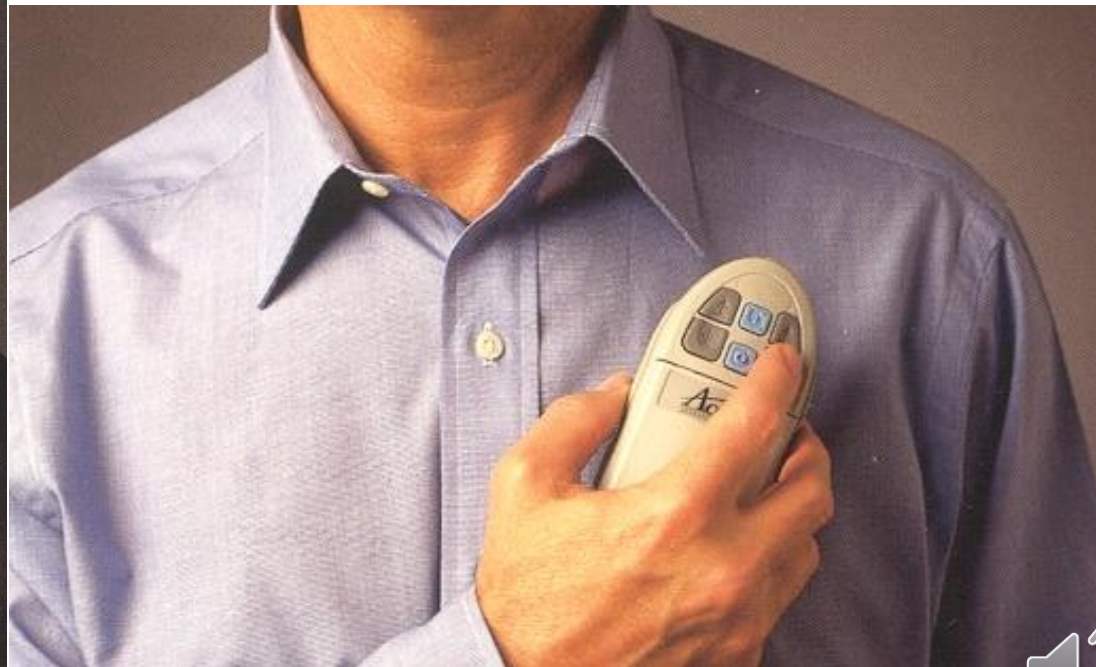
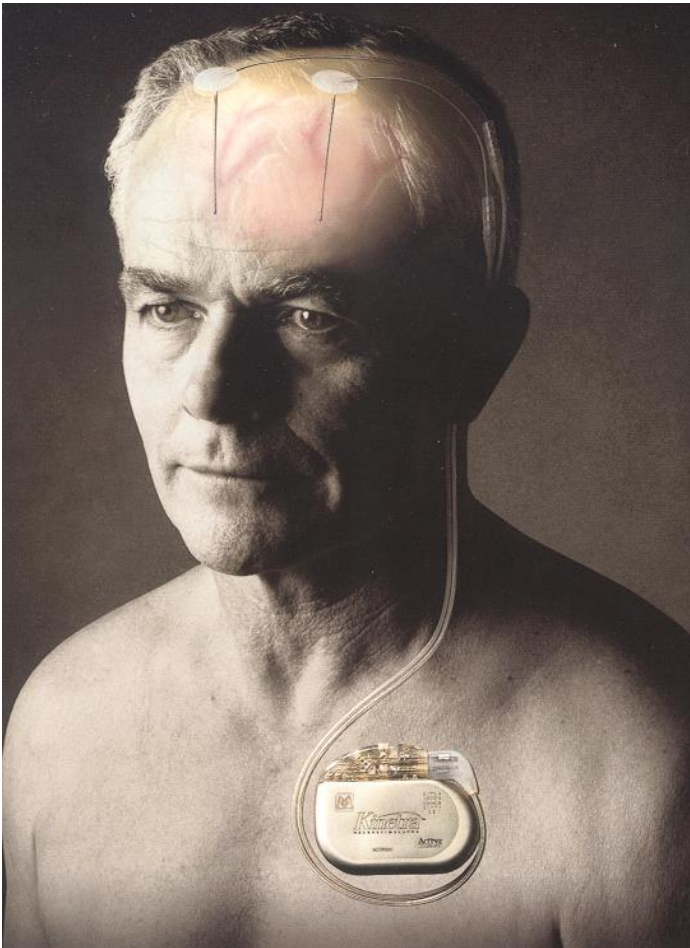
Tractament dels trastorns del moviment: implantació d'elèctrodes profunds

- Punts diana \emptyset <6mm necessitat alta precisió
- Control neurofisiològic intraoperatori
- Risc d'hemorràgies intracerebrals
- Complexitat tècnica = pocs casos/any

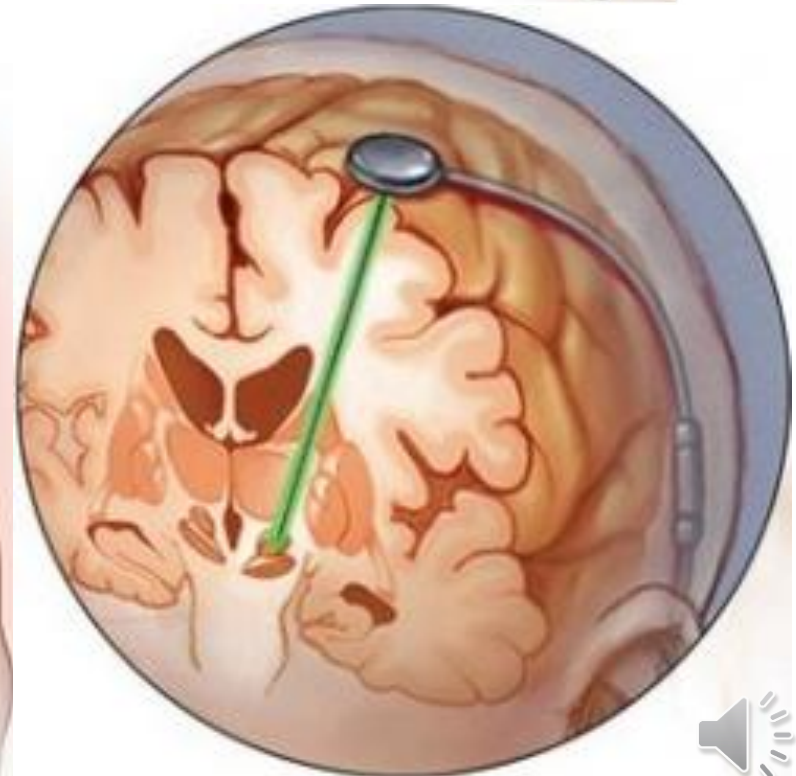
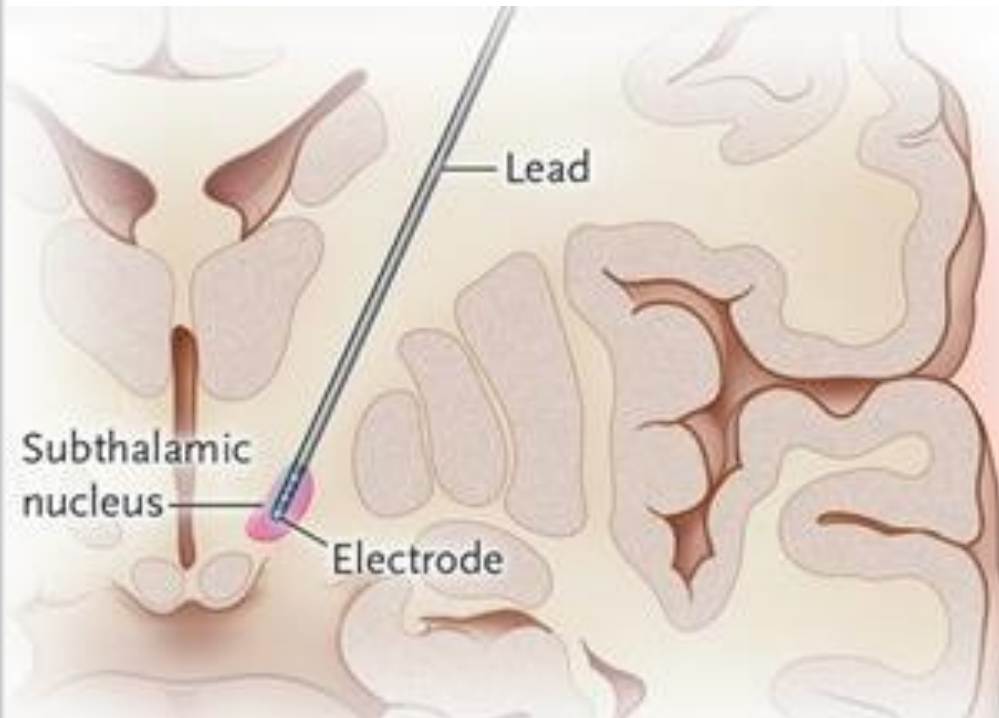
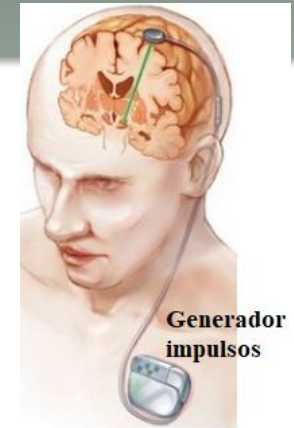
Estimulació cerebral profunda

- Avantatges: graduable i controlable de forma percutània

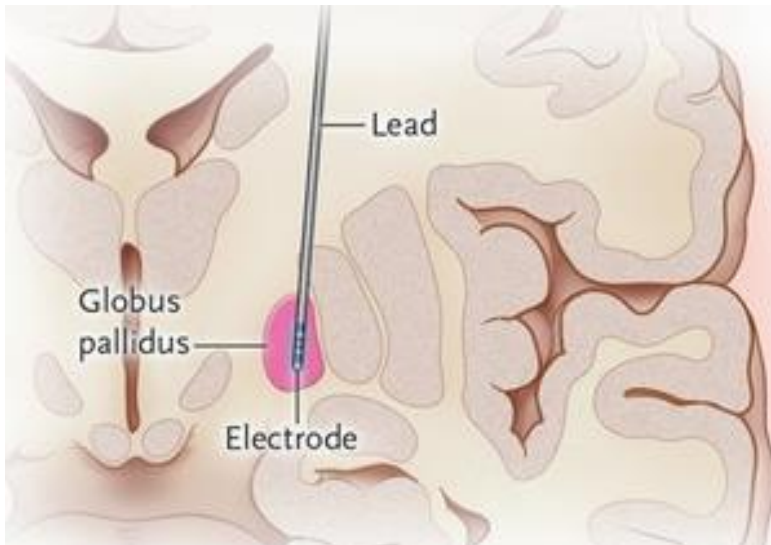
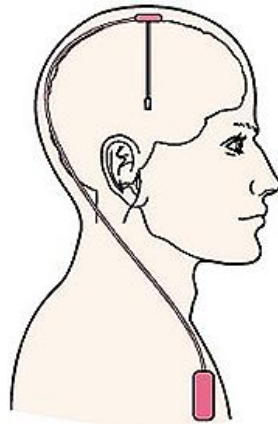
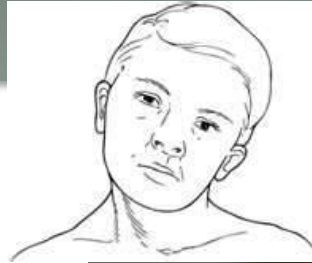
Neurocirurgia funcional per a malaltia de Parkinson

- Indicació: bona resposta L-dopa, >5 evolució malaltia & NO deteriorament cognitiu
- Tècnica: **estimulació nucli subtalàmic**

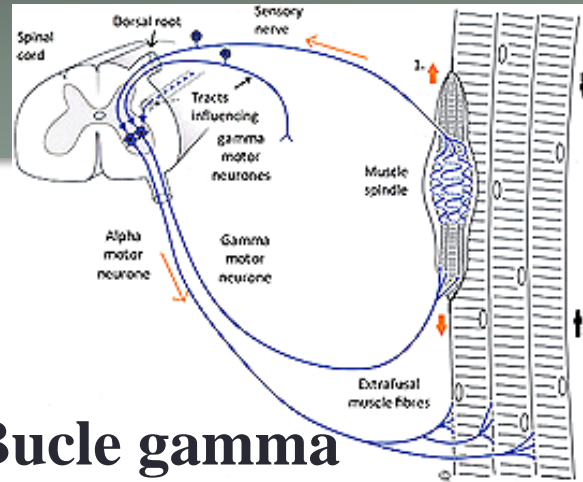
Distonies

- Indicació: dolor i clínica greu rebels a tractament mèdic
- Tècnica: **estimulació bilateral globus pà-lid intern**

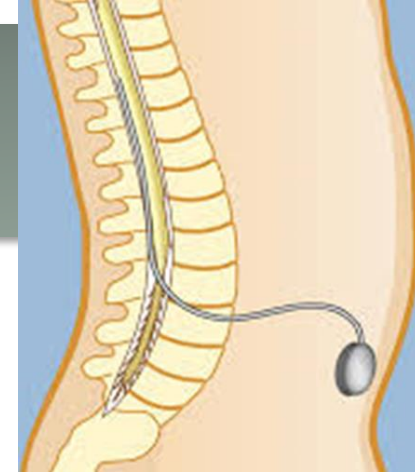

Espasticitat

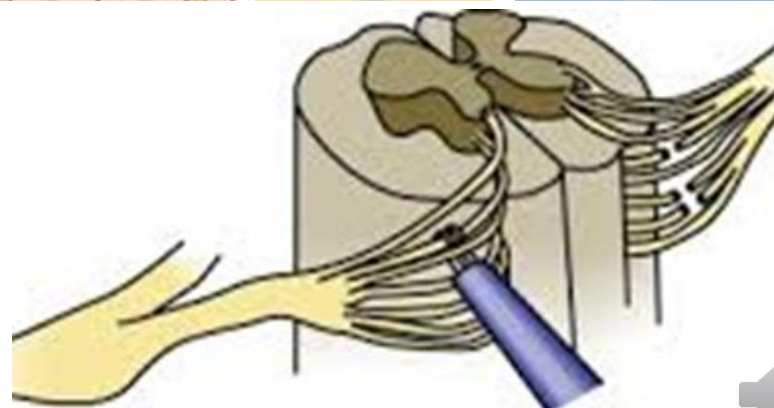
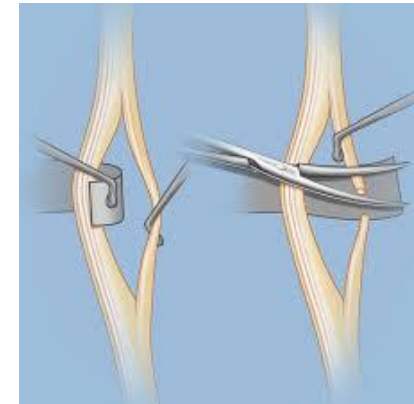
- Indicació: espasticitat rebel a tractament mèdic
- Tècniques
 - **Bomba d'infusió de fàrmacs (baclofen)** a nivell sac tecal
 - **Rizotomia lumbar posterior selectiva** (per a diplegia espàstica)
 - **Neurectomies selectives** (secció d'algunes branques motores del nervi que provoca contraccions doloroses)

Bucle gamma

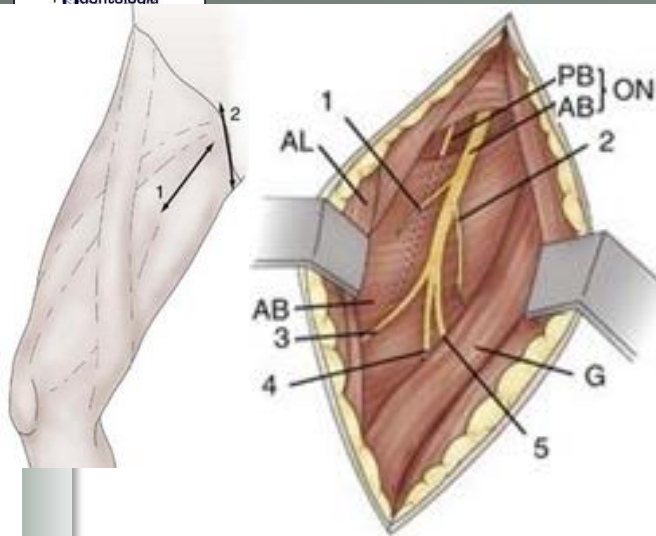
Bomba Baclofen

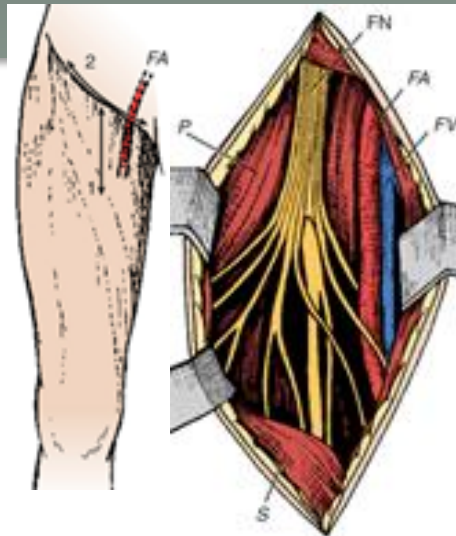
Rizotomia lumbar posterior selectiva

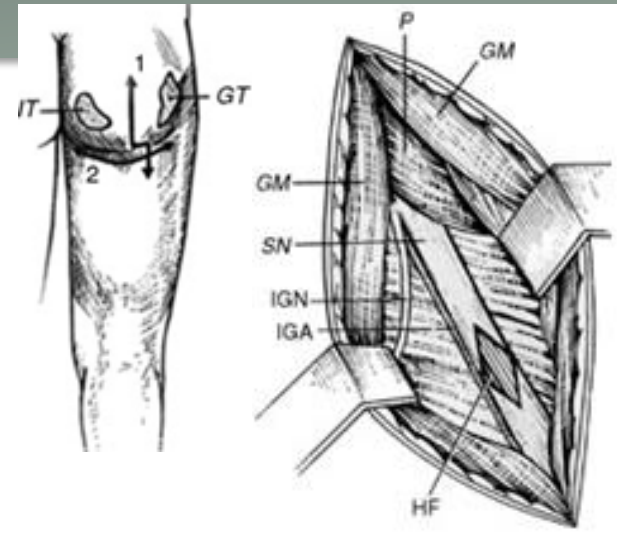
Espasticitat: neurectomies selectives

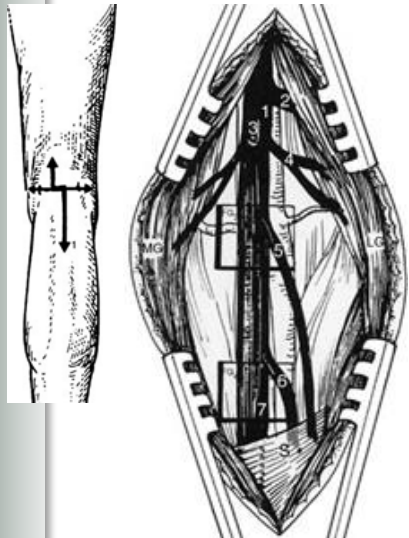
Obturador

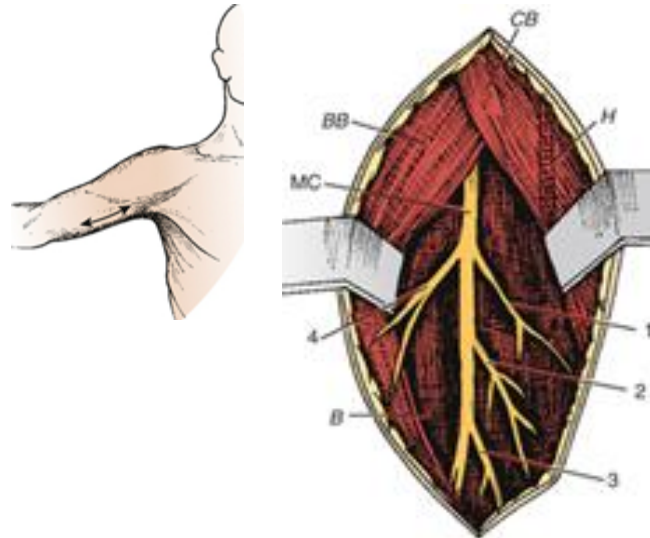
Femoral

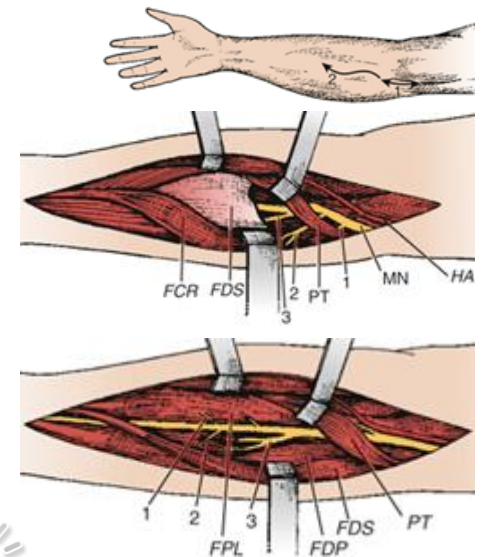
Ciàtic

Tibial posterior

Musculocutani

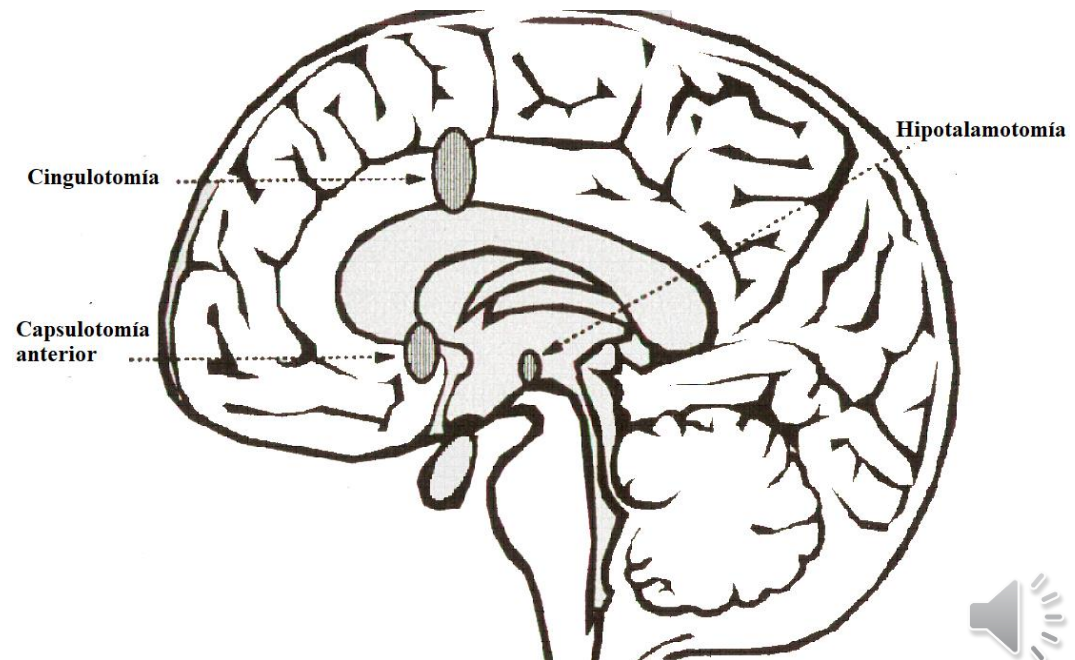

Mitjà

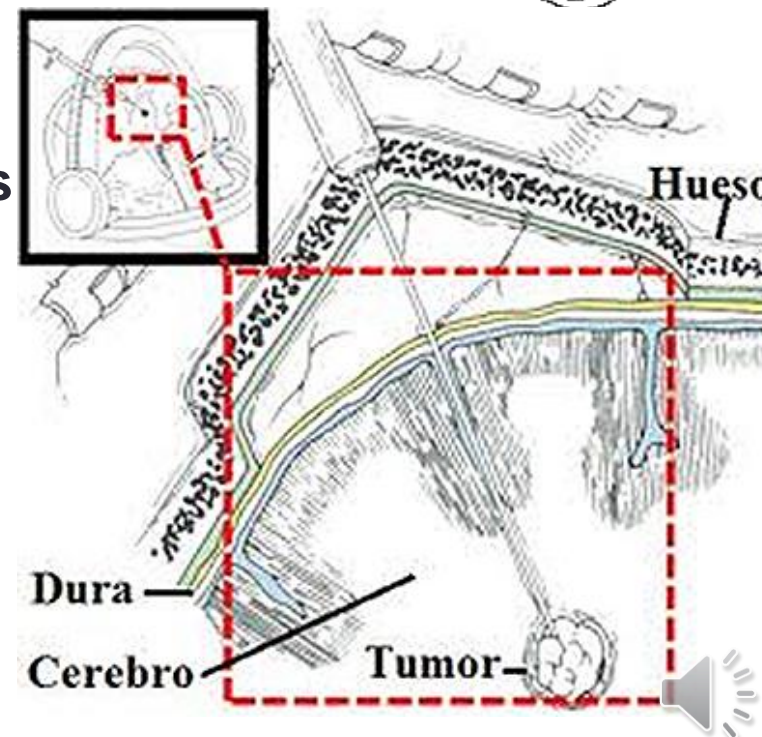
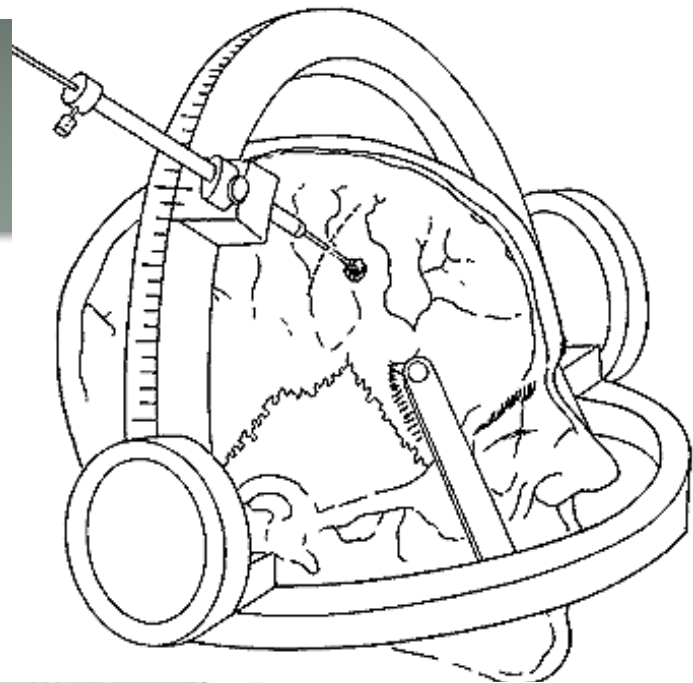
Psicocirurgia

- **Indicació:** pacients psiquiàtrics ↓ resposta a fàrmacs + problema seriós per a pacient, família o cuidadors & malalt disposat a seguir amb tractament psiquiàtric després de tractament quirúrgic
- Tècniques (poden ablació o per neuroestimulació d'aquests punts diana)

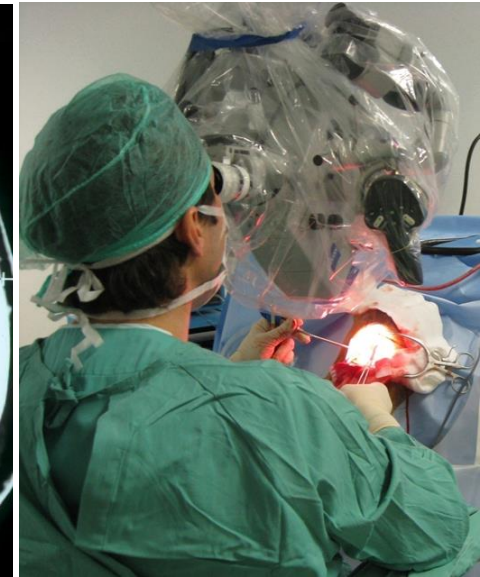
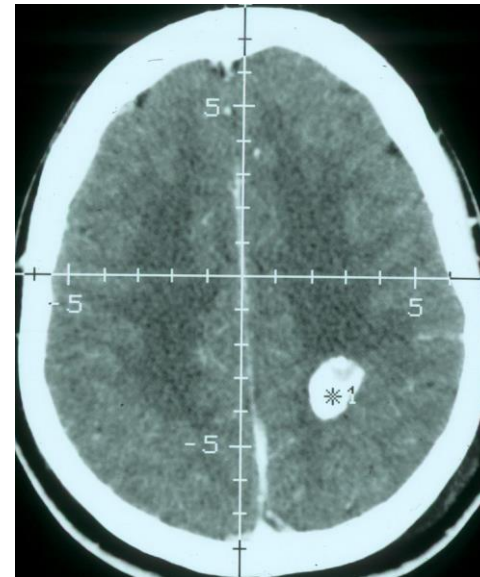
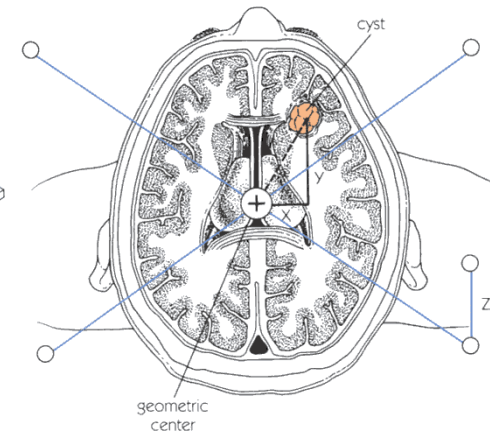
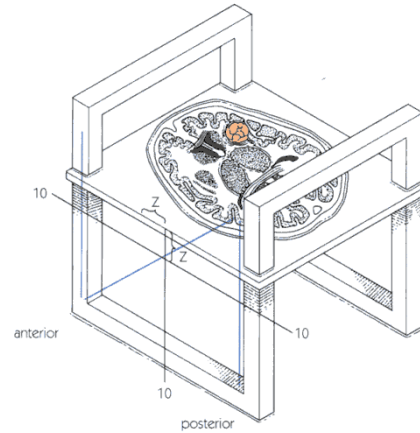
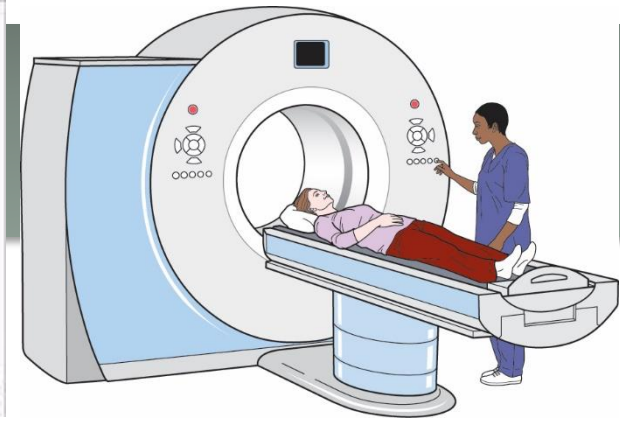
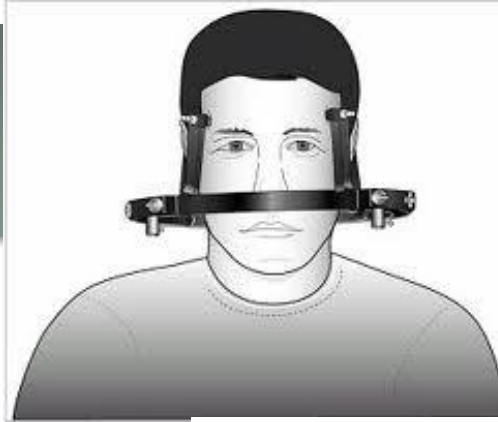

Estereotàxia

- Del grec estereo = espai, taxos = nomenclatura
- **Indicacions**
 - **Biòpsia estereotàxica**
 - Tumors, abscessos, processos inflamatoris
 - **Implantació elèctrodes profunds**
 - Parkinson, distonies, dolor, epilèpsia
 - **Lesions en zones cerebrals profundes**
 - Psicocirurgia
 - **Localització lesions cerebrals**
 - Tumors en àrees cerebrals eloqüents
- **Possibilitats tècniques**
 - Marc d'estereotàxia
 - *Frameless stereotaxy* (sense marc d'estereotàxia)

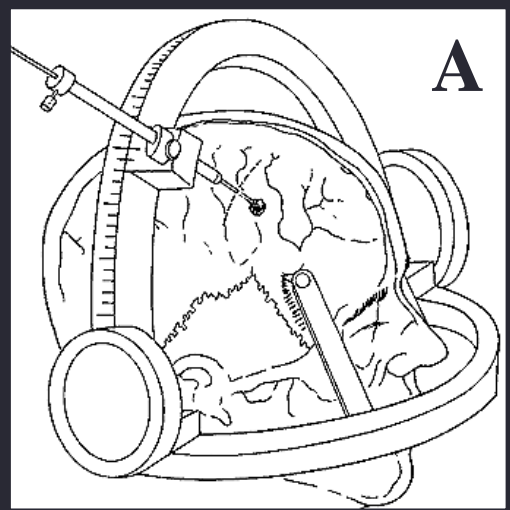
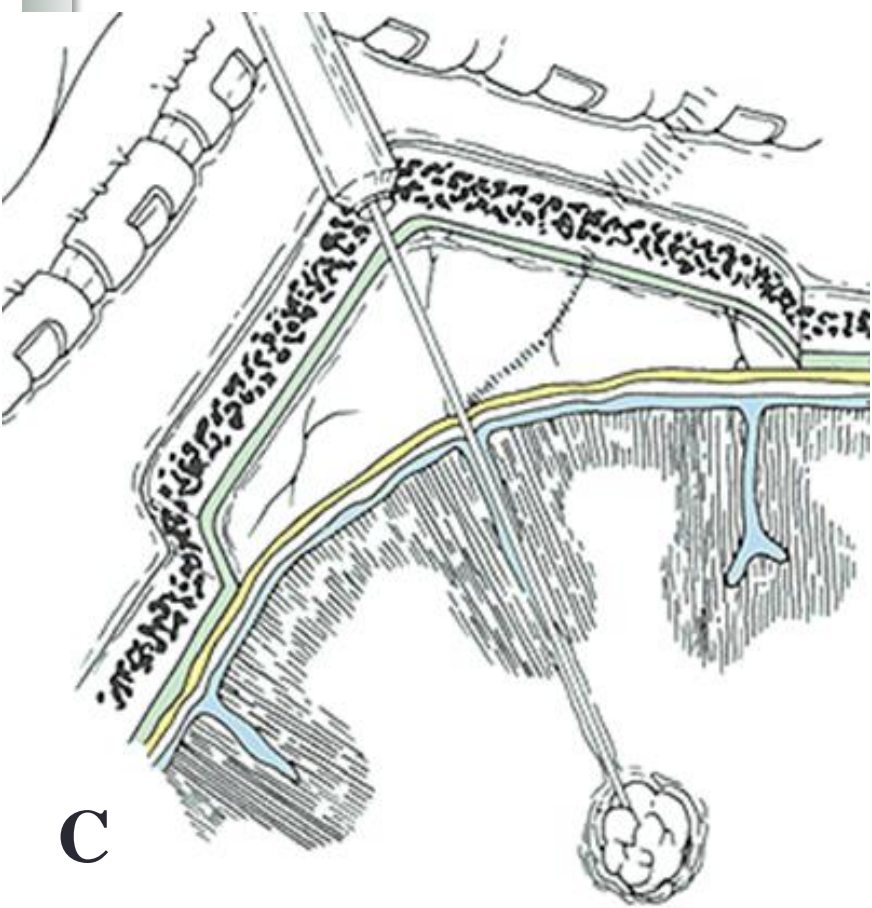
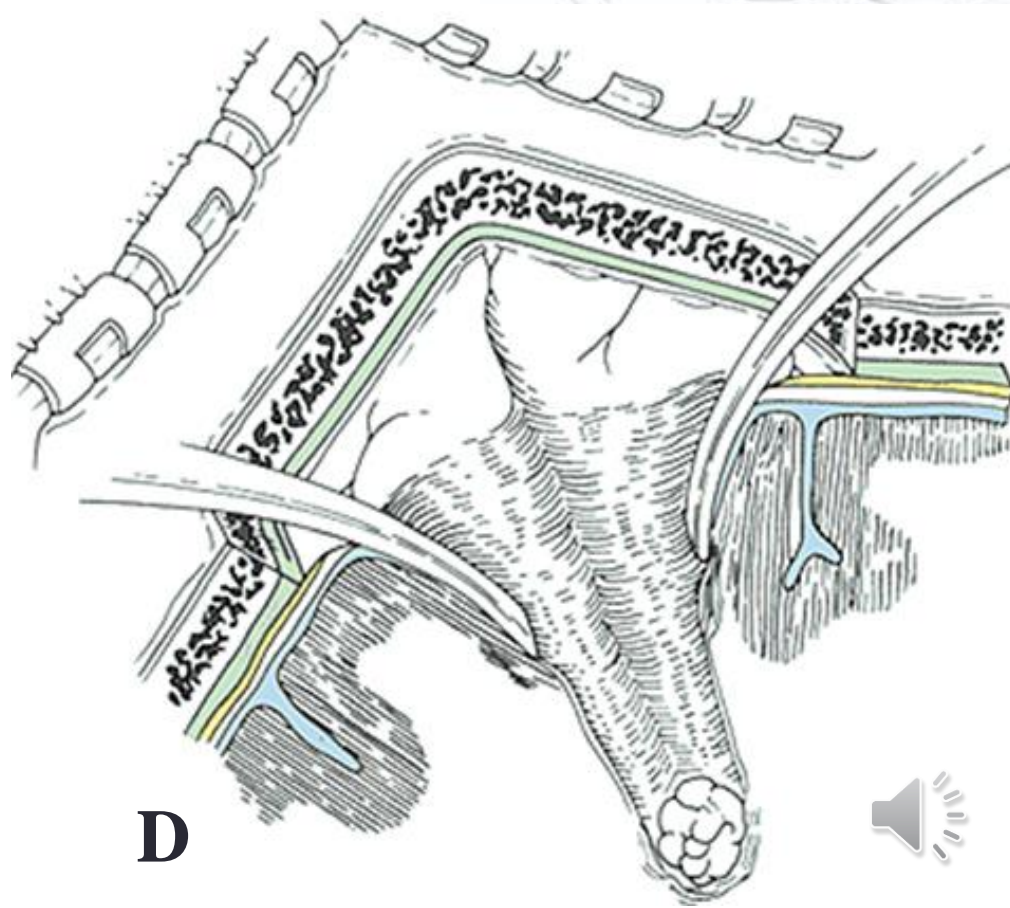
Estereotàxia

- Passos a seguir
 - 1r Col·locació marc estereotàxia
 - 2n Estudis TC/RM per a visualitzar lesió
 - 3r Càlcul de coordenades
 - 4t Exèresi lesió, inserció elèctrode d'estimulació
- Permet precisió en la tècnica quirúrgica evitant complicacions

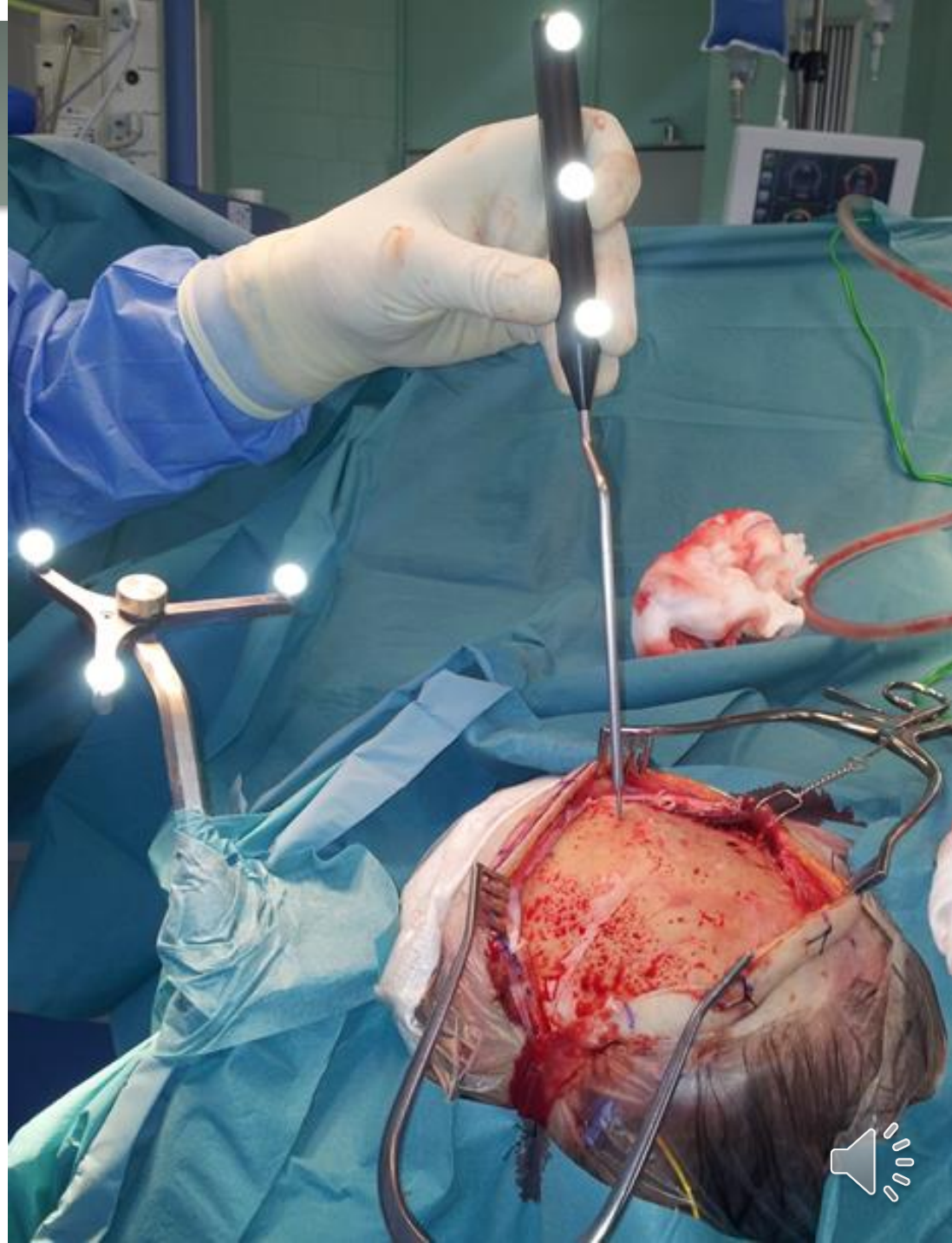
A

Craniotomia estereotàxica

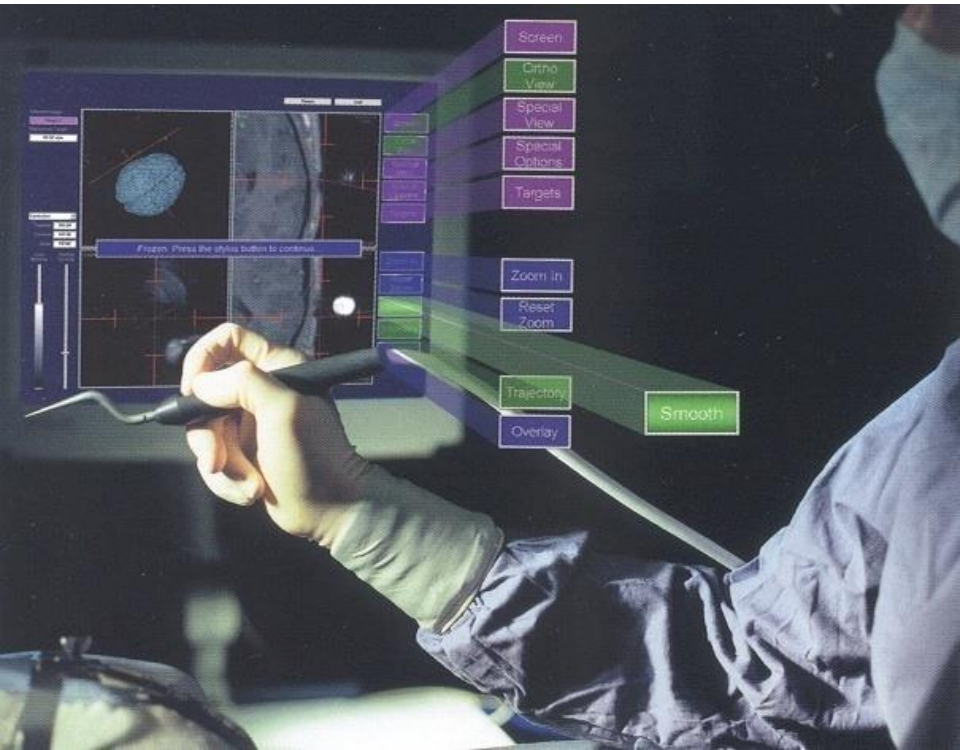
B**C****D**

Neuronavegació

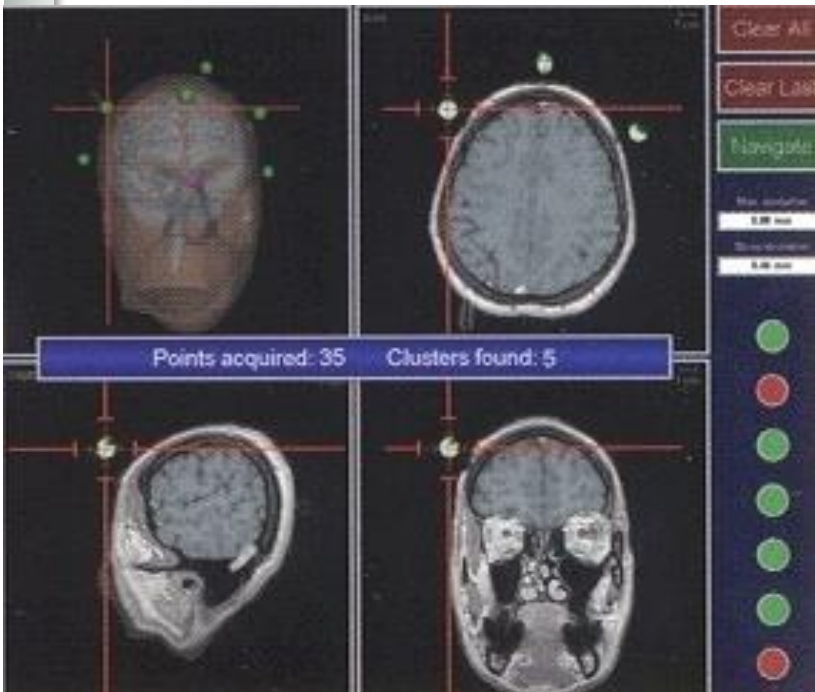
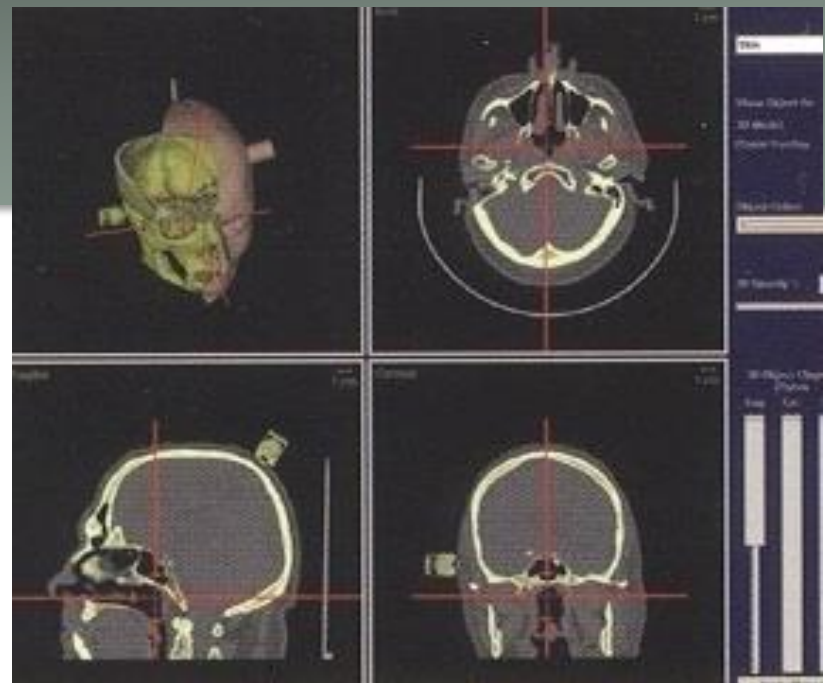
- Sistema estereotàxic que NO utilitza casc
- ↓precís que amb casc però ↑còmode per al malalt
- Integra estudis de neuroimatge amb el moviment del microscopi quirúrgic

Neuronavegació: equipament

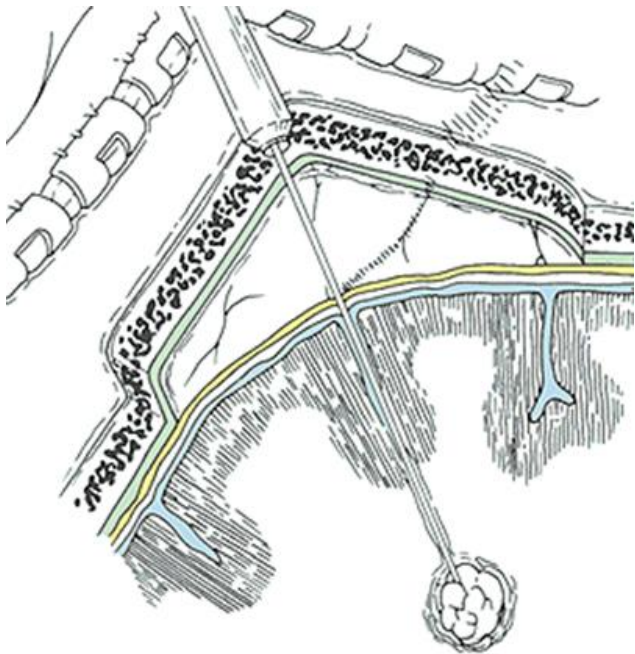
Neuronavegació: utilitat

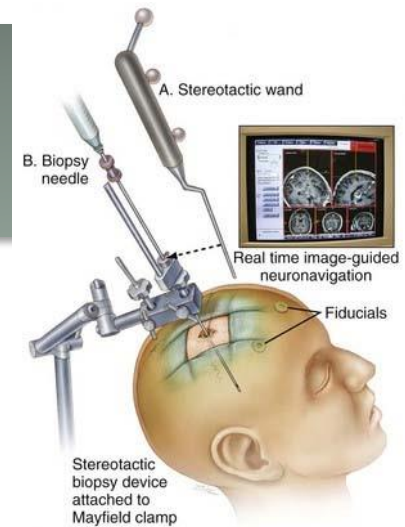
Estereotàxia SENSE marc

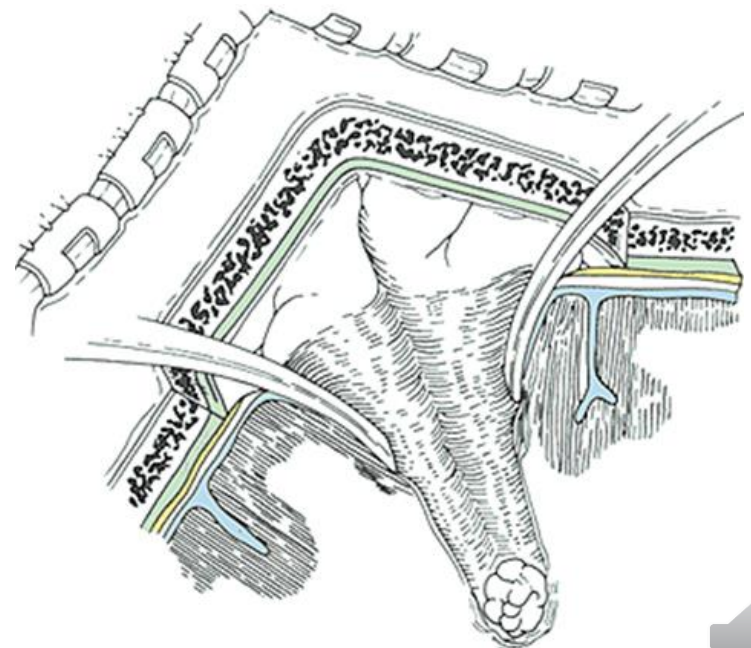
Càlcul coordenades de la lesió

Localització de la lesió

Utilització coordenades en quiròfan

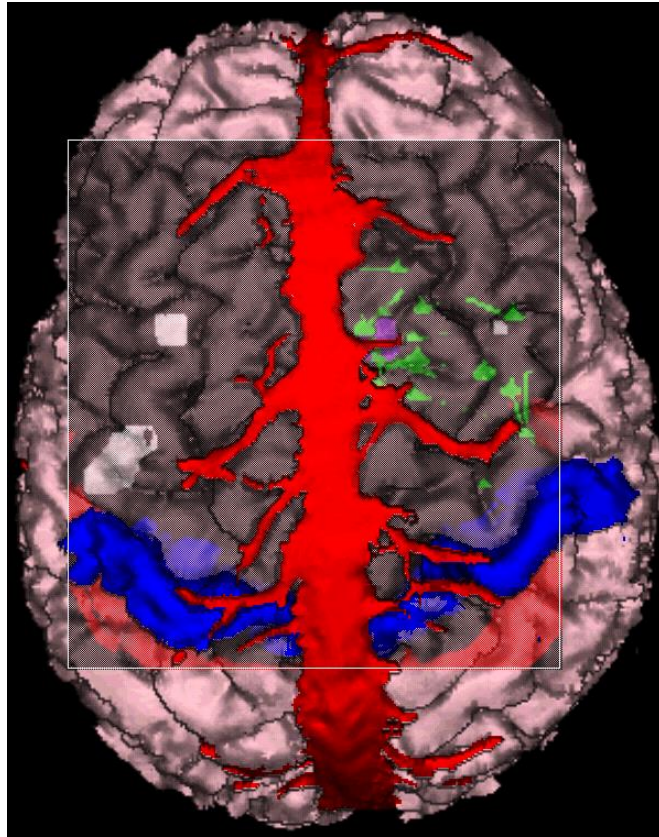
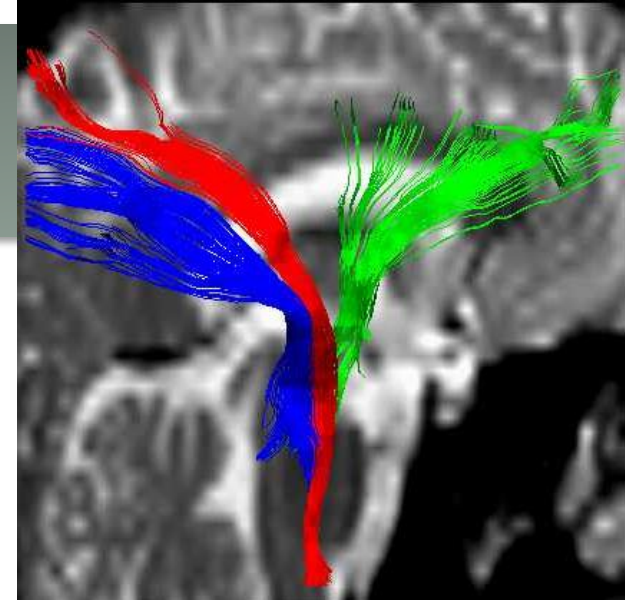

Extirpació de la lesió

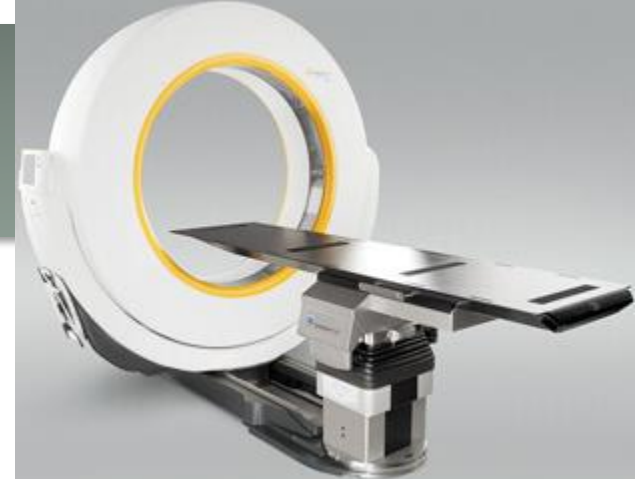
Cirurgia guiada per imatge preoperatòria

- Utilitza imatges de ressonància magnètica preoperatòria
- Permet la visualització de lesió, vies i tractes nerviosos i d'àrees eloqüents
 - Permet planificació preoperatòria precisa

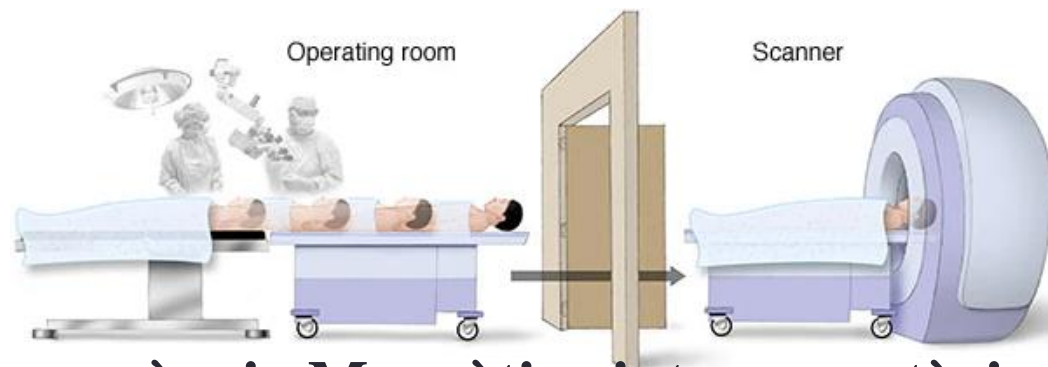
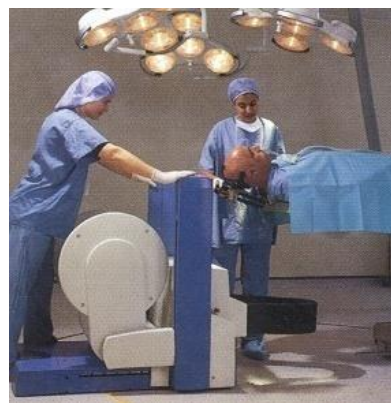

Cirurgia guiada per imatge intraoperatòria

- Requereix l'adquisició d'imatges TC i/o RM intraoperatòries
- Permet controlar l'actuació quirúrgica
 - Redueix errors (p. ex., cargols mal col·locats)
 - ↑ grau resecció tumors (gliomes, tumors d'hipòfisi)
 - ↑ període lliure de tumor & supervivència del malalt
- Requereix instal·lacions costoses

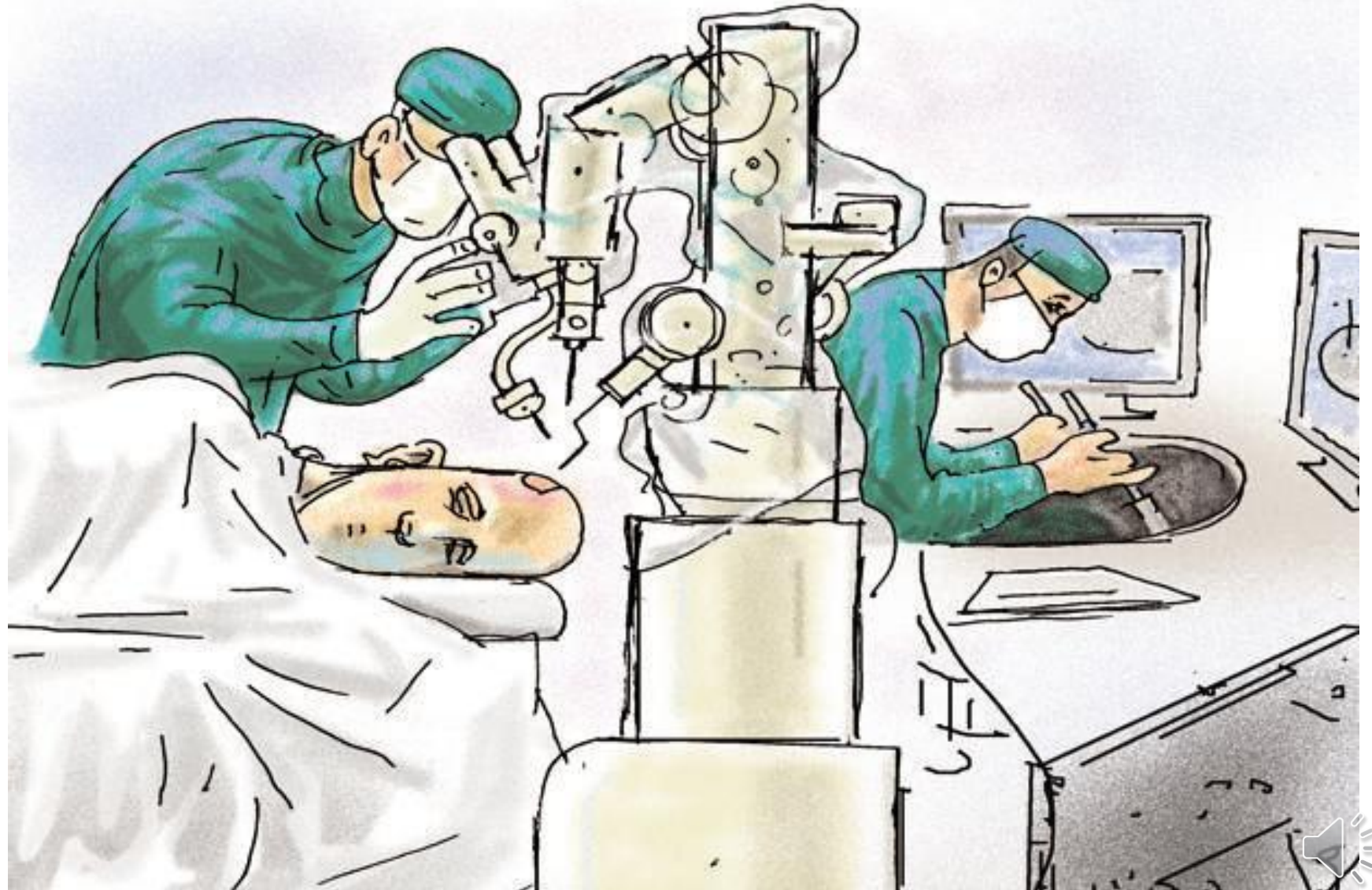

TC intraoperatòria

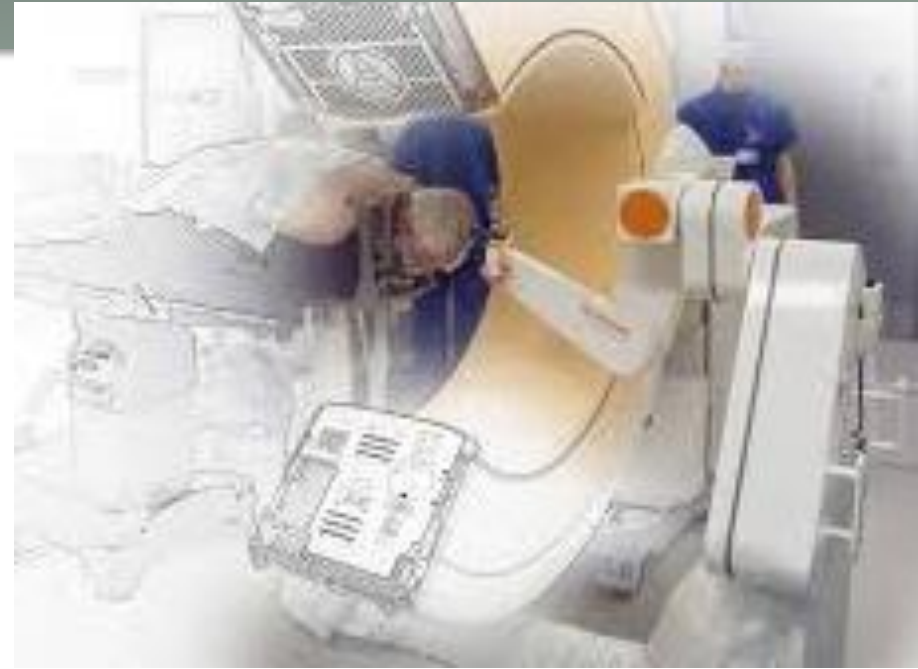
Ressonància Magnètica intraoperatòria

Utilització de robots en Neurocirurgia

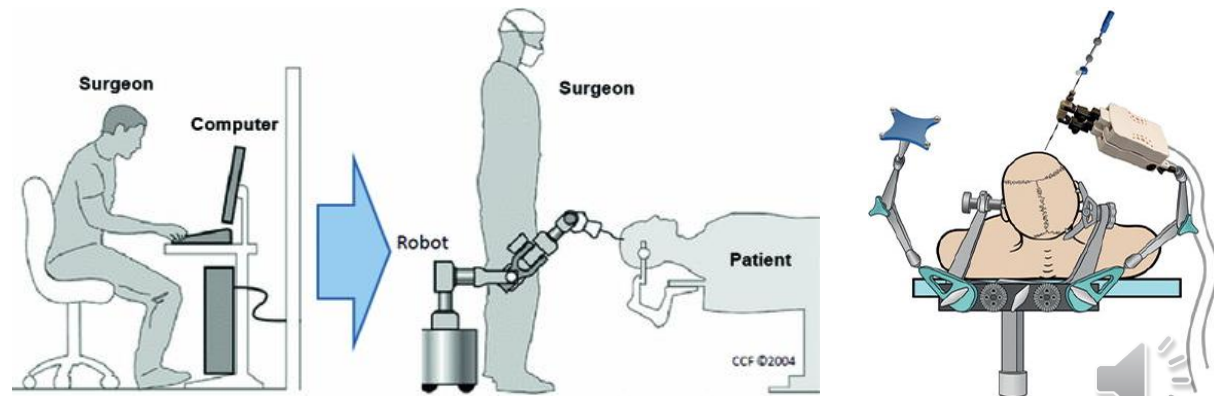

Ocupació de robots en Neurocirurgia

- Augmenten precisió = redueixen complicacions
- Utilitat limitada
 - Cirurgia de l'epilèpsia
 - Cirurgia moviments anormals
- Cost elevat

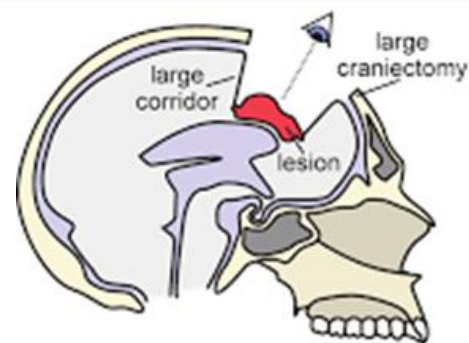
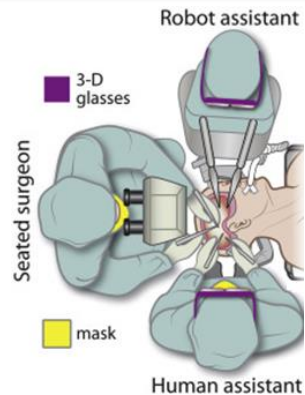
Robot per implantar èlectrodes profunds

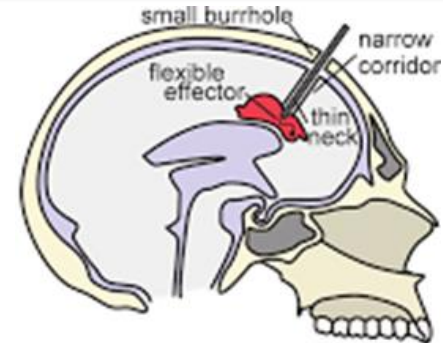
Robots èlectrodes epilèpsia

Robots en Neurocirurgia: futur

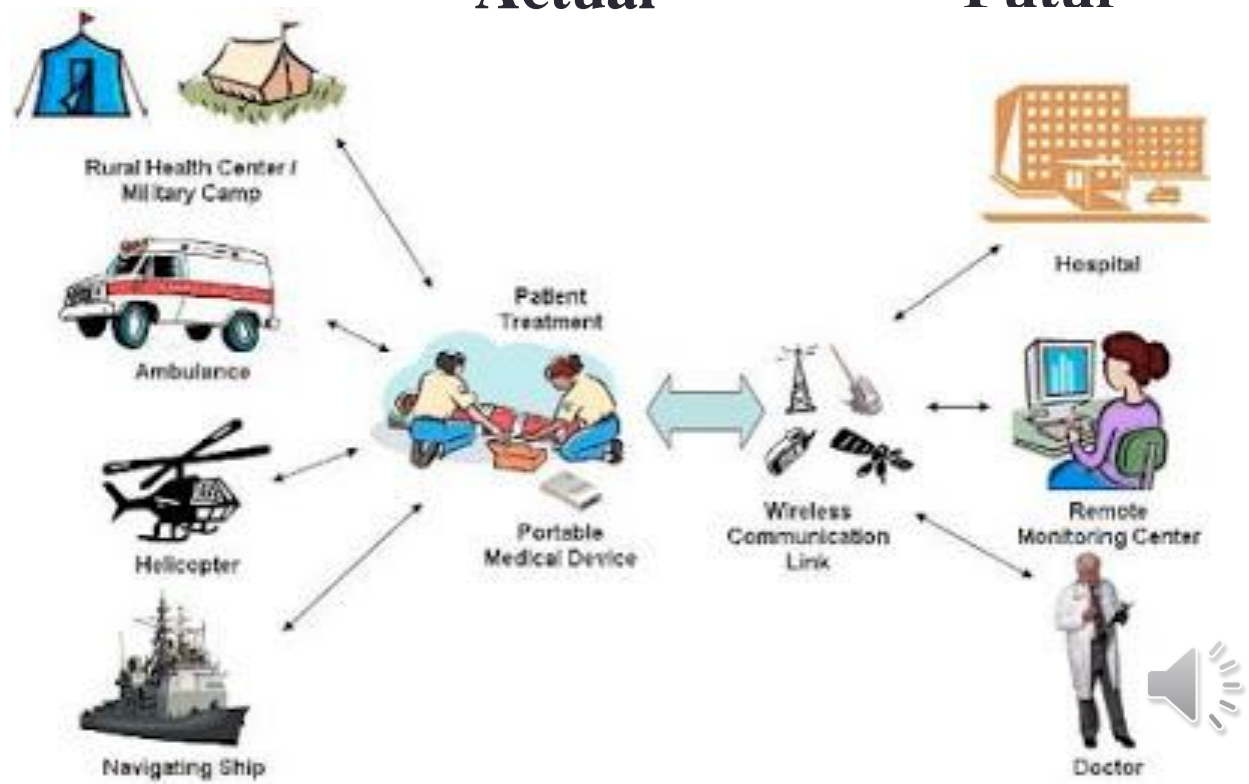
- Ampliació d'opcions
- Telecirurgia
 - Exèrcit
 - Àrees despoblades
 - Viatges espacials

Actual

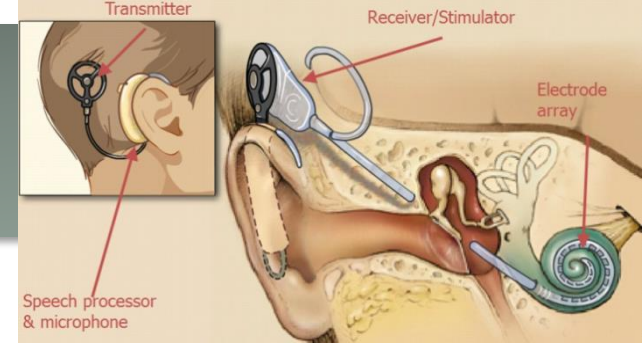

Futur

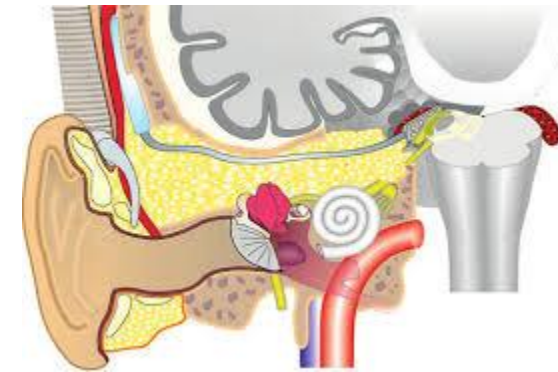

Pròtesis neurals

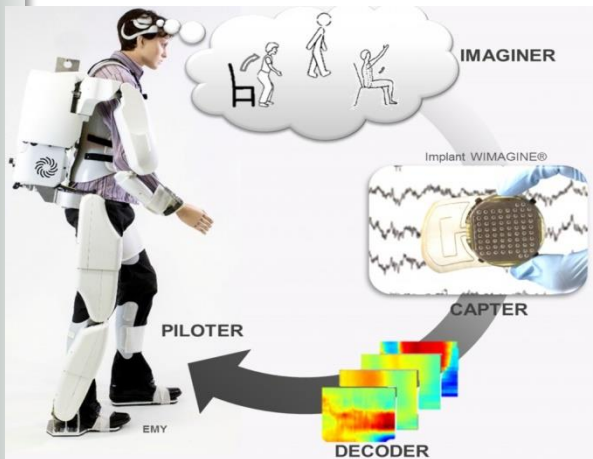
- Present: implant coclear & auditiu tronc cerebral
- En desenvolupament
 - Pròtesis visuals
 - Pròtesis motores
 - Connexió a membres protètics d'amputats
 - Tetra i paraplegia

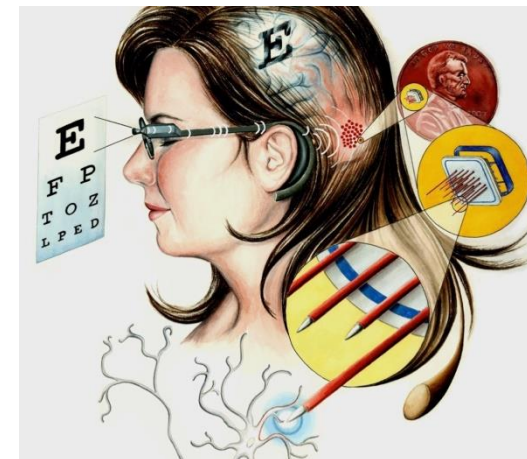
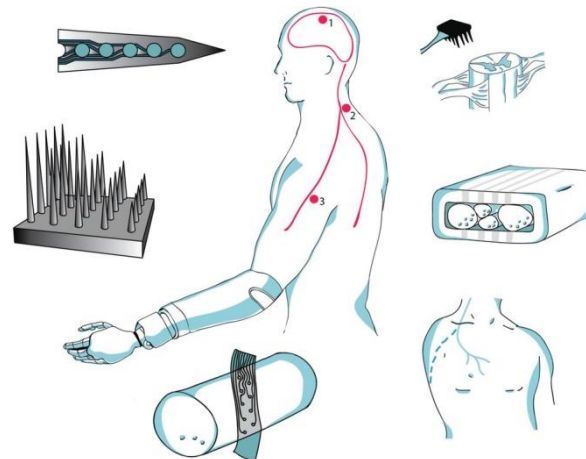
Implant coclear

Implant auditiu tronc

Pròtesis motores

Pròtesi visual

Resum de conceptes del seminari Neurocirurgia Funcional

- Dolor crònic rebel
 - Múltiples opcions de tractament quirúrgic, però neuromodulació graduable i reversible
 - Neuràlgia del trigemin: tractament quirúrgic ↑ exitós
- Tractament neuroquirúrgic de l'epilèpsia rebel
 - Multitud d'opcions, resultats mediocres excepte en epilèpsia de lòbul temporal
- Tractament neuroquirúrgic dels trastorns del moviment
 - Malaltia de Parkinson
 - Neuroestimulació millora símptomes però NO atura progressió malaltia
 - Discinèsies
 - Alleujament simptomàtic i millora de la qualitat de vida
 - Espasticitat
 - Útil per a facilitar rehabilitació i recuperació de pacients (marxa sobretot)
- Psicocirurgia: només per a casos realment desesperats
- Estereotàxia: Precisió per a assolir dianes en la profunditat del sistema nerviós central
- Neuronavegació: Guia per al cirurgià i còmoda per al pacient
- Cirurgia guiada per imatge
 - Molt útil, però ↑ cost econòmic = dificultats per a aconseguir l'equipament
 - Indispensable per a una Neurocirurgia segura i eficaç
- Robots en Neurocirurgia: futur, permetrà telemedicina en guerres i viatges espacials
- Pròtesis neurals: possibilitat de restauració de funcions neurològiques perdudes

DUBTES?

Prof. Vicente Vanaclocha

Prof. Pedro Roldan

vivava@uv.es

pedro.roldan@uv.es

Bibliografia

- Cataltepe, O, i Jallo, G. *Pediatric epilepsy surgery*. Thieme. 2019. [En anglès]